SOUTH-AFRICAN-PUBLIC-LIBRARY
29 AUG 1950

INDIAN OPINION

Founded by
· MAHATMA GANDHI ·
· IN 1903 ·

No. 34 Vol. XLVIII FRIDAY 25TH AUGUST, 1950.

Registered at the G.P.O. as a Newspaper. PRICE: FOUR PENCE

★ ★ ★

O God, my Father, Thou Helper of the helpless and Saviour of nations, bless the light Thou hast vouchsafed to my country unto salvation of those for whose benefit Thou hast sent it. Teach us to see Thy presence and hear Thy voice, and so love Thee and our brothers and sisters that self may be altogether lost in the holy communion. Loving Father, my countrymen and women are dear unto me—deliver and sanctify them for Thy mercy's sake.

—Keshub.

★ ★ ★

JAYBEE SILK HOUSE

(FORMERLY THE JAPAN BAZAAR)

JOHANNESBURG'S FAMOUS SAREE HOUSE

45" Wide COLOURED GEORGETTE.
Superior Quality.
In following shades:
Pink, Salmon, Saxe, Royal, White, Emerald, Red, Purple Wine, Maroon, Black, Orange, Lemon, Petunia.
Ideal for Sarees. Yd. 7/11.

—o—

45" SUEDE SILK, White, Pink, Sky. Per yd. 7/11.

—o—

JUST ARRIVED!
45" wide TINSEL GEORGETTE.
All Shades. Per yd. 15/-
SAMPLES ON REQUEST.

—o—

FOR BLOUSES
SWISS EMBROIDERED GEORGETTE, 36" per yd. 12/6

VELVET.
44" Chenile Georgette in all latest Shades
Suitable For Sarees.
Per yd. 22/6

EMBROIDERED GEORGETTE SAREES. In all leading shades. Now reduced to £4/10/0 each.

—o—

EMBROIDERED SUEDE SILK SAREES. Attractive Embroidery. Special price £4/4/0 each.

—o—

GEORGETTE JARI WORK SAREES, with attractive wide borders in all shades. Reduced to £6/10/0 each.

—o—

GEORGETTE HEAVY JARI WORK SAREES, with Jari work borders n all shades, £12/12/0 each.

MEN'S PURE SILK SHIRTS.
Cream. Collar Attached.
All Sizes.
27/3 each.

FANCY TINSEL SAREE BORDERS
In Latest Designs & Colourings
8 yds. to a piece
From 25/- To 50/- per piece.

SAREES
★
Printed Voile Sarees.
In Latest Designs. Pink, White & Blue Ground.
5 yds. lengths. 25/- each
6 yds. lengths. 30/- each

Phone 33-6229. —— 39a MARKET STREET, JOHANNESBURG. —— P. O. Box 5169

ELGIN

21 Jewel Lord Elgin and 17 Jewel Elgin De Luxe in Solid Gold and Gold Filled Cases.
Latest models 15 Jewel Elgins in Gold Filled Cases.

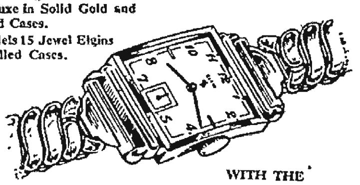

WITH THE NEW MIRACLE DURA-POWER MAINSPRING.

ADVANCE 1950 MODELS

KATZ & LOURIE LTD.

COR. ELOFF & MARKET STS., JOHANNESBURG

જોઇએ છે
હાડકા

તમારાં સ્ટેશન કે સાઇડીંગે
પહોંચતા કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULLBRAND FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

Kasturba Gandhi Memorial Number

Copies of Kasturba Gandhi Memorial Number can be had at this office at 1s. 3d. including postage.

'Indian Opinion'
Phoenix, Natal.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion'

If not, Why not?

PHONE 33-2651

MASTER BROS.

Manufacturers of Ladies and Girls Straw and Felt Hats

Wholesale Merchants and Direct Importers.

House For Keen Cash Prices.

33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ

હોલસેલ મરચન્ટસ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ.

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન રગ્સ, બ્લાન્કેટસ—બેબી બાળકો માટે જાત જાતનો માલ.—તેમજ ક્રેપડીછીન જ્યોરજેટ સાડીઓ વીગેરે માટે હમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ

ફોન ૩૩-૨૬૫૧

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29638

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

M. J. PATEL

INTERNATIONAL SPORTS COMPANY

Importers & Exporters & General Commission Agents

10 Peking Road, Kawoon, HONG KONG.

Special attention is paid to indent orders

Write To Us For Further Particulars.

HANNON'S DETECTIVE AGENCY (PTY.) LTD.

MANAGING DIRECTOR: O. HANNON, seventeen years Royal Irish Constabulary and Criminal Investigation Department, S. A. Police.

Manager: MINDEN PLUMLEY., ex Hendon Police College and Criminal Investigation Department, New Scotland Yard, London.

Criminal, Commercial and Matrimonial Investigations Carried Out In Strictest Confidence.

11/12 Pastena Chambers, Jeppe Street; P.O Box 5199, Johannesburg.
'Phones:—Office: 22-7771. After hours: 24-4544.

HEADACHES QUICKLY RELIEVED BY TAKING

TYSONO BRAND (PAIN-I-CURE) HEADACHE POWDERS

FROM YOUR CHEMIST at 9d., 1/6, 2/6 and 4/6; or POST FREE FROM

ERNEST TYSON, CHEMIST, TOLLGATE, DURBAN 1492

THE

NEW INDIA ASSURANCE

——COMPANY LIMITED.——

Life, Fire, Motor Car, Motor Lorry, Motor Bus, Plate Glass, Workmen's Compensation, Etc. Etc.

આ હીંદી વીમા કંપનીમાં જીંદગીના, આગ, મોટર કાર મોટર લોરી, મોટર બસ, પ્લેટ ગ્લાસો, કામદારોને લગતા વીમાઓ, સાયવટ વીગેરે દરેક જાતના વીમાઓ ઉતરાવી શકાય છે. હીંદી કંપનીને ઉત્તેજન આપવું એ દરેક હીંદીની ફરજ છે.

Natal Office:
"NATVAR MANSION"
74, Victoria Street,
DURBAN.
Telephone 25845. P. O. Box 1610.
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
Durban.

Transvaal Office:
ROOMS NO. 12 & 13.
BARKLY ARCADE,
Digonal Street,
JOHANNESBURG
Telephone 33-4478
Tel. Add: "RUSTOMJEE"
JOHANNESBURG.

JALBHOY RUSTOMJEE

Principal Representative For The Union Of South Africa.

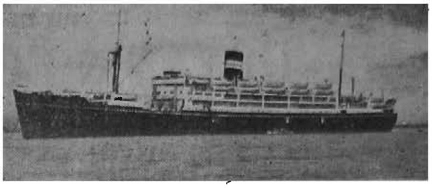

B. I. S. N. Co. Ltd.

Announce the re-introduction of direct calls at Karachi.

S.S. Karanja due Durban 29th August and sails on 4th September for Bombay via Karachi and Porbunder.

S.S. Kampala sails from Lourenco Marques on Sept. 27:

Passengers must conform with the Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£66—0—0
Second "	"	"	"	45—0—0
Inter-Class	"	"	"	30—0—0
Unberthed (Deck) without food				18—15—0

Muslim Special Food £10—17—6 Ordinary Food £4—15—0
Hindu Special Food £10—0—0 Ordinary Food £4—2—0

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS [PTY] LTD.
390 PINE STREET — — DURBAN.
Note:—Emergency Phone: 63624

શરબતે-ફોલાદ

ખુન! તાજું તંદુરસ્ત ખુન ! !

શરબતે-ફોલાદ આ દવા તાઝા ખુનનો ખજાનો છે. આ દવા પેટમાં જતાંજ તાજુ ખુન પેદા કરે છે. શરીરના દરેક ભાગને તાકાત આપે છે. પાચન શકિત સુધારે છે, અને ભુખ ખુબ લગાડે છે. મરદાઇ શકિતમાં વધારો કરે છે. લીવરની ખરાબીને તરતજ મટાડે છે. વાયુ–ગેસ થતો તરતજ અટકાવે છે, છાતીની જલન ખાટા એડકારને નાબુદ કરે છે, અને તાજુ લોહી પેદા કરે છે.

આ દવા હાથ પગ અને શરીરની સુકતે નબળાઇને તરતજ દુર કરી નવું જોમ લાવી ચહેરાને તેજસ્વી બનાવે છે. ઓરત મરદ અને બાળકો માટે આ દવા એક સરખી ઉપયોગી છે. આ એક લાજવાબ જનરલ ટોનીક છે.

એક બાટલ શરબતે-ફોલાદની કીમત સી. ૧૨-૬

મળવાનું ઠેકાણું: —

Unan Health Institute,
P. O. Box 1169,
DURBAN.

NATHOO TABHA

TIMBER & HARDWARE MERCHANT & DIRECT IMPORTER

Door, Windows, Corrugated Iron, Cement, Monarch, Iron Duke, Buffalo, and Elephant brands paint or any other building material at reasonable price.

Established 1907, **NATHOO TABHA,**
107 Queen Street, **Phone 24647.**
Telegraph "Mani," **DURBAN.**

ધી ન્યુ દિલ-ખુશ સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણીભાઈ બાબુભાઇ કાશીપોરવાળા.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ મોવા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારું વખણાએલું સુરતી ઝુસું સેવ, મમરા, ગાંઠિઆ, ભજીઆ, પાતરા વિગેરે દરરોજ તાજા બનાવીએ છીએ.

પાર્ટી વીગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું

PHONE 33-6575. **P. O. BOX 3680.**
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
34 President Street Corner Diagonal St., Johannesburg

આવેલા દિવાળી અંકો

છાયા	શી. ૫ ૦		રવીવાર	શી. ૧૦ ૦	
આરામ	૫	૬	સંદેશ	૧૦	૦
સવિતા	૭	૦	વેણી	૭	૬
મોજમજા	૬	૦	બે ઘડી મોજ	૭	૬
હીંદુ	૩	૬	ચિત્રપટ	૭	૬
સરતુ સાહિત્ય પંચાંગ	૨	૬	મુંબઈ સમાચાર	૫	૦
મુંબઇ સમાચાર પંચાંગ	૫	૬	જય હીંદ (પુસ્તક)	૭	૬
India, (English) 12 Copies	6	0	Filmindia English	5	6

KAPITAN'S BOOK AGENCY,
189 Grey Street, DURBAN.
Phone 23414 **Tel Add. "KAPITANS"**

ફરનીચર! ફરનીચર! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોરડરોબ, ડ્રેસીંગ ચેસ્ટ સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશ તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગળ વધારો.

L. MISTRY
51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG
PHONE 33-4691. **BOX 2626.**

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 34—Vol.-XLVIII. FRIDAY, 25TH AUGUST, 1950 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price: FOUR PENCE

Indian Opinion

FRIDAY, 25TH AUGUST, 1950

Man's Inhumanity To Man

THE disastrous earthquake in Assam, of which we have had meagre reports in the local daily Press, has, according to the All India Radio, rendered five million people destitute. Be it remembered that we Indians in South Africa are two hundred and eighty thousand all told! It is significant that this should have happened just when India was celebrating the third anniversary of her Independence, for, the earth tremors were reported to have commenced on August 15, and since then we have continuously been hearing about them. It is a thing which should set all human beings, wherever they may be, thinking. It is perhaps a warning to India lest she is proud of her achievements and forgets the heavy tasks she is still faced with. This has come not only to humble her but to humble all humanbeings. It should not be taken lightly because it has happened in Assam, just a corner of the globe. It may quite possibly happen anywhere. God forbid, it may happen even in this very country or some other calamity might befall it.

The Bihar earthquake, which took place some years back, was ascribed by Mahatma Gandhi to the curse of untouchability, one of the most dreadful social evils perpetrated in India. Whatever men of science may say, it is an irrefutable fact that even a blade of grass does not move without the will of God. He alone is The Creator, The Preserver and The Destroyer. No power on earth can dare go against His will. Whenever man becomes proud of his power, God sends him a reminder of man's insignificance before Him. Why He should have chosen Assam is not for us to judge. We must take it as a grim reminder as to what might happen to us if we disobey His Law.

The evil of untouchability has been removed from India, though it cannot be claimed that it has yet been entirely eradicated. But whilst it is on its last legs there it has taken shape in a more virulent form, in other parts of the world, notably, in South Africa. Here it has taken the form of distinction between man and man based on race and colour, and it has been given sanction by the law of the State. It is a glaring example ef man's inhumanity to man.

To quote another instance, what does one see behind the Korean War? Greed and the pride of power, leading to insanity, which has resulted in wholesale slaughter of one's kith and kin. Men individually and collectively, in the latter case, as a nation or a government, assume unto themselves the power to decide the destiny of man. It is to them that this dreadful earth quake in Assam is a grim reminder, that, notwithstanding their boast of power of their A-bomb and H-bomb, there exists a far greater Power they have to reckon with, before which the greatest power of man sinks into oblivion. It is a warning to man to be humble; to know that he is no more than a particle of dust; that he is born not to hate but to love all living beings and to serve one another in obedience to His Law, which can be superseded by no other man-made law. If those on the battlefield of Korea were just for one moment to tarry and to listen to the voice of God, which is so eloquent in the Assam earthquake, their deadly weapons would surely drop from their blood-stained hands and their knees would bend down in repentance and with tears in their eyes for the sin they were committing against God and man by their inhumanity. And likewise, if our present Government in South Africa, in a quiet moment, were to listen to the voice of God they too would no doubt be moved to abandon their unholy acts of perpetrating inhumanity to their fellowmen.

Our heart goes out to the distressed peop'e of Assam. The one thought uppermost in our mind is, and should be, how we can help them. Those who have money should, of course, open wide their purses. But there is another way in which we can and should help.

In these modern times when science has so advanced, we have begun to spurn the little things in life and look to the big things that make us rich quick and bring us all the comforts of life. Our pursuit is all, of course, after material things. We talk about the necessity of thrift but our needs, instead of reducing, are multiplying in leaps and bounds. The pennies are of no value. We think only in terms of pounds. If we were to only look after the pennies, which we thoughtlessly waste, we would find the pounds looking after themselves.

In order to solve the problem of food shortage in India, Mahatma Gandhi once suggested that if people voluntarily went without food one day in a week that would provide food for thousands of hungry mouths. That is being done today in India by tens of thousands of men and women. It would be an admirable thing if we could do that in this country. It would do us good physically, morally and spiritually and the amount thus saved could be usefully spent. But there is a simpler thing even than that that we can do. God has provided for us pure water with which to quench our thirst and pure fresh air for us to breathe. And yet if one were to think of the amount of minerals in the forms of "crushes" and the "colas" that we stuff ourselves with without giving the slightest thought of what poisonous things that are in them, and the amount of cigarettes not only men but even women have taken to smoking, it would be interesting to know how much money is thus squandered. And with what gain? Huge profits to enterprising unscrupulous industrialists and ruin to ourselves, caused by slow poison that enters into our system by indulging in them. If we were to just abandon those two things for life there would be a surprising change for the better in our own personal lives and we would be able to save quite a good bit of money. Of course those who do not indulge in either of the two things mentioned above may be addicted to some other harmful things, such as, for instance, intoxicating drinks, which is worse still, or they may be thoughtlessly wasting pennies on numerous other things. A little economising on them would be not only to their own advantage but to society.

If this appeals to our readers and they would be willing to send their contributions thus saved to this office for the distressed in Assam they will be duly acknowledged in these columns and forwarded to the right quarters.

Assam Earthquake

The Governor of Assam has issued a statement in which he says, according to the All-India Radio, that about five million people have become homeless as a result of the recent earthquake. Huge herds of cattle have been washed away. He also said that there was no possibility of cultivating the land in the near future. Most of the area is covered with sand or water.

NIGHT IN AN AFRICAN TOWNSHIP

THE SILENCE OF DEATH

(By ALEC REID (Special Correspondent Of 'The Hinudstan Times')

[Mr Alec Reid, Special Correspondent of 'The Hindustan Times,' who recently visited the Union to study the racial problem, has written a series of interesting artilces on his experiences. We have selected three which are of particular interest to the readers in South Africa. The following is the third one.]

IN a previous article I told of a brush with the police early on Freedom Day in Johannesburg. Later that morning I saw them in action against an innocent crowd of Africans, and, after darkness fell, I visited an African township over which lay the silence of death, for one man had died, others lay injured and the people were in fear as to what the night might bring.

Shortly before noon I was at the Indian Congress office, which is situated in one of the few areas of Johannesburg where Indians are allowed to live and carry on their trade. The office is on the first floor of a building round which runs a balcony. The day before one of the Afrikaner papers had published a provocative article about the Congress and a photograph of their office. It was obviously marked out for special attention. Perhaps unwisely, posters had been hung out on the balcony on which had been written slogans. There were two flags with "Freedom Day" written across them in bold lettering. But there was (until the police arrived) an air of peace in the locality. A one-day *hartal* had been declared and there was little traffic about. A number of passers-by, mainly Africans, had stopped to gaze up at the posters.

Without warning, a number of police patrol cars drove into the quiet street. Out jumped a squad of constables and the chief officer of them, in a hectoring, bullying tone, roared from the middle of the road-way: "Remove these posters."

Flags Torn Down

There was a tramp of the heavy feet on the stairway and on the balcony rushed a number of his constables. The leader demanded that the Congressman in charge of the office be produced. He was ordered to remove the posters. He refused, asking what harm was being done and what particular bye-law, if any, was being transgressed. This was too much for the police Two leapt forward, tore down the posters and flags and hurled them into the street below. Seizing the Congressman, two rushed downstairs, one gripping the back of his collar so that he was soon gasping for breath. He was thrust into a pick-up van, pulled out again and, after questioning, released.

At that moment from several different directions police trucks roared into the street. Attracted by the noise in the Congress office, a hundred or so bystanders had now gathered. As idlers do, they gazed at the scene without comment. But in the eyes of the law they apparently constituted a "menace" to peace and order, and moreover here was an excellent opportunity to "teach the Kaffirs a lesson." The trucks disgorged their loads and it was noticeable that half the constables were Africans, and in the scene of brutality that followed, they vied with the whites in the savagery of their attack on their innocent fellow blacks. Without the slightest warning, the latter were set upon. The constables, armed with long heavy sticks, struck right and left. Taken completely by surprise and crying out with alarm, the crowd scattered in all directions. Up side streets they were chased with many a parting blow to remind them that it is not wise to idle in the streets of Johannesburg when the protectors of 'law and order' are about.

Some were not so fortunate in thus making their escape. In the wild chase several slipped and fell. They received the heaviest blows. As each blow fell, into the heart of an African there was instilled a fresh feeling of hate. I saw one youth who had fallen into the gutter being seized by the back of the neck, and with his body thus thrust forward, he received heavy blows from a constable's baton on his back and shoulders. Shrieking in agony he was at last released to stumble into a side alley to nurse his wounds. The operation was carried out with such shocking suddenness that we on the balcony above stood powerless in amazement and horror. Their mission thus accomplished, the police issued a few more warnings, and leaving a picket behind, drove off to seek pastures new.

Thus with such brutal measures the police that day kept law and order in Johannesburg and throughout the Rand. Unnecessary and continuous patrolling, with the breaking up at the point of the baton any group of people however small, went on till nightfall in the various townships and locations. Remembering their leader's advice, the majority remained calm and peaceful; but as evening wore on, the desire to retaliate grew in the hearts of some. But what in many cases did that "retaliation" really amount to?

Police Firing

There was a group of young men in the township of Sofiatown in Johannesburg who jeered at passing police patrol. This could not be tolerated. The police opened-fire; one African fell dead and several others were injured. Blood had been shed.

As darkness descended over their miserable dwellings, crowded together along narrow thoroughfares, they extinguished the street lights. They knew from past bitter experience that this was a wise safety measure; the police, so bold by daylight, would hesitate to enter the dark, narrow alleyways.

A friend and I went by car that night to visit the township. Inside men, women and children lay silent; outside there heavy police patrols afraid to enter, but gazing into the township for any move that to them might spell trouble. With them, like jackals, hovered groups of young white hooligans, excitedly watching in the hope that there might be trouble and keen to see the "fun." It was a ghoulish spectacle under the street lights that still burned on the outskirts of the town. The hunted lying silent and fearful within but determined to defend themselves as they had done before should they be invaded; the hunters without, afraid to enter, even as they fondled their rifles and machine-guns.

My friend and I wanted to get to the scene of the firing which had taken place earlier that evening. We could have found our objective easily enough by day, but in the utter darkness of the silent town it was difficult to find one's way through the tortuous streets. Past the police patrols we went and there were gasps of surprise and a shout of warning as we turned into one of the lanes. We strained our eyes into the darkness and with a silent prayer hoped that all would be well. We ourselves might be mistaken for the police and attacked, though we thought that the presence of one solitary car would make the people realise that this was not the "enemy." A single police car would not be abroad that night. But we were being closely watched for as we sped down the roadway we could hear ahead of us from time to time the eerie sound of a piece of metal being struck against one of the hollow lamp posts. It meant that away there in the darkness a watcher was giving out warning to others that a stranger was in their midst.

We peered to our right and then to our left. Perhaps we only imagined the dim shadows that seemed to be flitting over there among the houses. We were prepared for a shower of missiles.

There was a deadly silence only broken by the whine of the car and the warnings that were ever ahead of us. We turned into another street, and it was then that my companion gave a gasp of dismay. We were lost. It had been our idea to keep going (we felt safety in speed) till we found the houses where we knew that we would be recognised. There we would be safe and could get a guide to escort us back.

I had heard earlier that day of a slogan that could be shouted in such an emergency. Those that silently watched us would thus know that we were not of the other side. I asked my companion if he knew what it was. Frantically but in vain he searched his memory. The warnings ahead had stopped as we hesitated in the roadway.

The awful darkness and silence seemed to be crowding down upon us.

There was an opening to our right. Should we try it? But

it might add to our plight if, too late, we discovered that it led nowhere or deeper into the heart of the town. Then we saw them coming towards us, with extreme caution. My companion opened the window beside him and called out to them. Would he be understood? The others stopped. Our headlights picked out one who carried a heavy stick; another had gathered up stones from the roadside. My companion shouted again, this time giving his name. There was a low laugh and a greeting from the roadside beside us. We were among friends. They crowded round us and we exchanged news of the day. We talked in whispers as if those who stood on guard without were close by instead of half a mile away. Then we left them to look after the injured and watch over the dead.

INDIANS IN EAST AFRICA

STATEMENT BY COMMISSIONER FOR INDIA

'THE East African Standard' asked the Commissioner for the Government of India in East Africa, Mr. Apa B. Pant, a series of questions following upon the report of the speeches and discussions which took place at a meeting of the East African Indian National Congress at Eldoret recently.

The questions and Mr. Pant's replies are set out below:

Q.—Have you read the speech made the President of the East African Indian National Congress, Mr. J. M. Nazareth, inaugurating the session at Eldoret on Saturday?

A.—I have read the speech.

Q.—Did you see a copy of it before it was delivered?

A.—I did not.

Q.—Did you read the report of the discussions by Congress and the resolutions passed by the meeting?

A.—Yes.

'No Special Rights'

Q.—Does the policy of hostility to the European community of East Africa, and the fostering of the idea of a non-European front against the European community, represent the attitude of the Government of India to East African questions, and is it an objective which, as Commissioner, you are expected to represent to the East African Governments, and to encourage among the Indian community in these territories?

A.—Mr. Pant replied to this question at length. He said: "The idea of spreading hostility to the European community of East Africa could never be the policy of the Government of India. On the other hand the Government of India is extremely anxious to see, most sympathetically looking upon, the process of integration of various communities towards the creation of a single social structure here.

"There is no question of the Government of India trying to formulate policies for, or on behalf of the Indian communities in East Africa, but it is in favour of the Indian communities cooperating with other racial groups to formulate a joint policy which will ensure the peaceful progress of these territories. My position as Commissioner in that connection is that of a sympathetic and friendly observer of events, and my function as Commissioner is to report to the Government of India and advise the Government of India upon these happenings and their possible consequences in the world pattern of events.

"I would add, again, that the Government of India has no intention of formulating policies for persons residing in these East African territories. It is the duty of the representatives of the various communities in the territories to make direct representation to the East African Governments, and the Government of India would only take notice of such approaches.

"The Government of India does not want any special rights for Indian people in these territories and Pandit Nehru has made it clear that we do not want any special rights which will come in the way of the advance of the indigenous peoples.

'Cast In Their Lots'

"The Government of India advises Indians who go to other countries to consider themselves nationals of those countries, and to cast in their lot with the proper development of those territories in which they have elected to reside. The Government o India does not expect them to look to Delhi for solutions of their problems."

Q.—If Question 4 does not represent the attitude of the Government of India to East African questions, do you, as Commissioner, approve of the trends and policies represented by the Congress discussions and resolutions?

A.—In the light of my explanation of the Government of India's policy and attitude, the question of my approval or disapproval of these trends and policies does not arise.

Q.—Have these policies expounded and unanimously supported by Congress, been the subject of any advice sought from you by leaders of local Indian opinion, either as Commissioner for the Government of India in East Africa, or in a personal capacity?

A.—To this, the last question, Mr. Pant replied: "I would like to put it in this way. These policies, attitudes and ideologies, being a matter of continuous conversation and discussion, are naturally discussed in my presence whenever I go to meetings, etc., and I am of course, aware of the trends of Indian, as well as of African and European, public opinion, because it is one of my jobs to keep abreast of various trends in public opinion.

"But, if you ask me if I advise them on the following of policies or of their execution, I would say no. I would not say that I have not taken part in discussions, and conversations, but in no way could it be said that these policies are any result of advise sought from, or given by me either in my capacity as Commissioner for the Government of India or in my capacity as a private person.

"It is one of the policies of the Government of India that there should be inter-racial co-operation and the creation of a co-operative inter-racial human social structure. That is, of course, a general principle. But if you say 'have you instigated an Indian-African front against the European? I would say 'certainly not.' I would add that if there is such a front, in my opinion, it will not work to the benefit of or for the peaceful and harmonious solution of, the problems of this country, in my view there should be no racial front.

"Any racial front will be disastrous for the peaceful progress of these territories. What you can achieve here can be achieved only on the basis of complete racial amity and concord based upon understanding, tolerance and love for each other."

The Security Council of the United Nations, meeting in an emergency session (June 25, 1950) at Lake Success, New York, determined by a vote of 9 to 0 that the armed invasion of the Republic of Korea by the Communist forces of North Korea constituted a breach of the peace of the world. The Security Council, which was convened at the request of the United States, called for the cessation of hostilities and the withdrawal of the invading forces to the 38th parallel. Two days later, on June 27, the Security Council, for the first time in its history, voted to apply military sanctions against an aggressor. The Council, by a vote of 7 to 1, passed a resolution, introduced by the United States, which recommended that "all members of the United Nations furnish such assistance to the Republic of Korea as may be necessary to repel the armed attack and to restore international peace and security in the area."

The photograph shows Ambassador Ernest A. Gross, United States representative on the Security Council, shaking hands with Dr. John M. Chang, Korean Ambassador to the United States, after the United States resolution was passed. Dr. Chang, though not a member of the Security Council was invited to attend the extraordinary session.

—Courtesy: U.S.I.S

NATURE CURE GUIDANCE

By Robert Lawrence McKibbin

GOOD EATING

[The following is the fourth of a series of articles on Nature cure by Mr. Robert Lawrence McKibbin, which we have no doubt the reader will find both interesting and instructive. Mr. McKibbin will be pleased to answer any questions and give advice to those who might like to ask questions or seek his advice through these columns:]

WHEN World-War II started Great Britain was extremely worried about U-Boat menace. In World-War I her people nearly starved because the German submarines sank so many ships bringing food. So the Government got busy at once and consulted experts in the science of nutrition, that is, the science of studying food-values, so as to learn to make the most of the food obtainable.

One of the experts consulted was Major General Sir Robert McCarrison, who had spent many years in India, where he did some very interesting research and made some discoveries of world-wide importance.

When he was younger, McCarrison spent some of his life as a district surgeon in the Gilgit Agency of Northern India. There he found that the people of the valley of Hunza were most extraordinarily healthy. They hardly ever had any sickness. They were strong, hardy, brave, cheerful. He remembered this when he carried out a very interesting experiment in later years.

The experiment he carried out was a test of the different kinds of food that different races of people eat. This experiment was done with white rats, which were kept in clean comfortable cages under ideal conditions. These rats lived in a sort of rat paradize, except that different rats had different kinds of food.

To some rats, McCarrison gave the food of the Sikhs of the Punjab. To others, he gave the food of the Tamils of Southern India. To others again, he gave the food of other people of India. And then, to some of the rats he gave the food of the people of the valley of Hunza.

What happened? Something very interesting indeed happened. It was noticed that the rats got almost the same diseases and complaints as were common among the people whose food they ate. The rats which were fed on the rice and other food prepared as it is eaten by the poor people in the South of India got all sorts of sicknesses just the same as troubles those people. They had skin troubles, bladder troubles, stomach and heart diseases, nervous troubles, asthma, ulcers, abscesses, all the same kinds of sickness as is common among the people eating that same kind of food.

But the rats fed on the food of the people of the valley of Hunza were strong and healthy and happy, just like the people in the valley of Hunza.

Later on, McCarrison fed some other rats the same food as is commonly eaten by people in London—white bread, jam, sweets, marmalade, tea, tinned meat and so on. What was the result? These rats soon got bad teeth, nervous troubles, constipation, stomach ulcers, rickets, and so on—the same diseases that are so common among Englishmen living in London.

Now, what was the secret of the food of the people of Hunza? In the first place, these people look after their land as if it is their mother. And it is indeed their mother! So whatever they take away from their land must again go back to it in the form of manure. They never burn their manure, they never waste their weeds or leaves or rubbish. Everything must go back to the soil when it comes.

That is "the rule of return," which is the law of Life. If we get anything from Nature, we must also give back to Nature. She is our mother; she is our life. If we give back to her what is hers when we have done with it, she will give us ever more Life. Then, again, the people of Hunza eat whole food. They do not eat white bread, or cakes made from white flour. No, they eat chapattis made of whole wheat fresh ground. They also eat plenty of dried fruit—apricots and mulberries in particular—and they have many kinds of vegetables which are often eaten uncooked. Whatever is cooked is prepared in a "whole manner, simply and without fancy flavourings and sauces to burn the tongue and irritate the stomach. They eat very little meat and no sweets, no "fancy food," no tinned food, no preserved stuff, no jams, no cold storage rubbish.

Wherever people eat so-called "refined" goods, they very quickly get sick or lacking in true health. Look in our shops today and see all the kinds of "denatured" stuff, food that has been changed, refined, made fancy—and at fancy prices.

Today the millers take good wholesome whole wheat and make white flour from it. All the bran is carefully removed. All the germ, life of the seed wheat, is taken out. Then people get constipated from eating white bread and cake; and constipation causes all kinds of sickness. The people go to doctors and hospitals for their sickness. They drink plenty of medicine and have operations and suffer all kinds of misery. A few clever ones go to shops that sell specially prepared bran, at a high price, to cure constipation. But what a game! First take the bran out of the food, thus causing constipation. Then sell the bran back to the people, in fancy packets at a fancy price, to cure constipation. And we call that progress!

Wherever we find truly healthy people we will always find that their food is healthy, simple and whole. Poor people cannot always get the food they need; but all too often they waste their money on stuff that they do not need. Instead of giving the children money for sweets, let them buy fruit. A six penny apple is far better than a penny sweet. A piece of sugar-cane is better than peppermints. A penny raisins or dates is far better than a penny sweet. A raw carrot is far better than a biscuit or a cake.

Those who can afford it should give their children all the natural sweetmeats they desire. These natural sweets are dried fruits—raisins, dates, figs, prunes and so on. And honey!

Honey is the essence of the sweetness of flowers. One ounce of honey requires ten thousand trips by bees to be made. And then the bees make that natural nectar into honey by vitalizing it and giving it life-vibrations from their own living bodies. No wonder, then, that honey is one of the greatest heart-foods in the world.

"MORAL DISINTEGRATION" REAL MALADY OF THE WORLD

NON-VIOLENT AND TRUTHFUL APPROACH THE REMEDY

The following is based on an exclusive interview given to the 'Daily Chronicle,' Nairobi, by Shri A. B. Pant, Commissioner for the Government of India in British East Africa and Indian Consul-General to Belgian Congo.

THE Fifteenth of August is a day on which we re-affirm those ideals on which the freedom we created on this day is based.

This year the day comes at the turn of a half-century.

We know that the contribution of the peoples of Asia to the development—scientific and economic—of the world did not amount to much in the first half of the twentieth century. Asia, during this period, was slumbering slothfully and could not assist the world in its tasks.

But in the next half-century the greatest phenomenon with which the world must contend is that of the Emergence of New Asia. This new force of this century will doubtless help greatly in the advancement of other countries and other people.

Already three of the countries of Asia are in this our "Commonwealth of Nations," making that structure multi-racial, multi-lingual and multi-religious. That marks a great advance and makes the Commonwealth a great, new experiment in human relations. The success of this venture will lay down the foundations of "one world." That is why we in India are so anxious to make it a "going concern."

For the last two hundred years or so the West has been developing the resources of the world and it has given the people of many non-European countries a great many good things of life, including new pattern of political and social living, but along with these, unfortunately, it has also given the world, tensions and conflicts. Other countries, too, have contributed to these conflicts and tensions, the worst and most dangerous among them being the conflicts of Class and of Colour.

But I have no doubt that through the instrumentality of the efforts of the peoples of Asia, a lasting and stable solution to these tensions will be found; but until that solution comes, the world will never be able to have a peaceful and progressive social structure.

India's contribution—and the contribution of the people of India wherever they are or live—to the finding of this solution lies in practising the methods of Mahatma Gandhi and impressing on the whole world that it is only through the Gandhian weapons

of Truth and Non-violence that an ultimate and lasting solution can be found for these conflicts and tensions.

I have no doubt personally that the real malady of the world today is that of moral disintegration. Man has lost faith in man; and has not faith in a higher purpose for living. People are trying to secure stability through material things and mere force and violence. Most of us have come to believe that bad means can be employed for the attainment of good ends.

But India has shown—and should continue to show—that that is not the way and that only a non-violent and truthful approach can cure the world of this disease of moral disintegration.

Non-violence does not, of course, mean submission to iniquity of injustice but the overcoming of it through non-violent means.

But the real question is can we overcome and solve the tensions of the world by mere material force—which begets more force—or shall we have to do so by the technique of non-violent resistance to the ever-growing evils and iniquities which are responsible for these tensions?

I have no doubt that through non-violence alone we will find the real and permanent solution and stop the rot of disintegration of human values which is the greatest catastrophe that we face today. It alone will bring peace and contentment — particularly contentment, which will enable us to grow fully and completely as individuals and enable us to create a human "moral society."

As to my Indian friends in East Africa, I should like to ask them never to regard themselves as being "superior" to any other race. Science has shown us conclusively that no race is really "superior" to another. We must not think in terms of superiority or inferiority of race for the only real superiority consists in being of service to others and serving right causes through right means. If you are really "superior" that way you will never dream of boasting of your superiority but will get on with the work of service. "Superiority" maintained by force and arrogance, or by the show of wealth and power cannot last. It breeds its own destruction. Superiority through service can be the only real assurance for the peaceful progress of mankind and a real binding force in society.

OUR INDIA LETTER

(FROM OUR OWN CORRESPONDENT)

Baroda, August 5.

SUPPORT TO KOREAN POLICY

THE unanimous support given by Parliament to the Government of India's policy regarding Korea showed once again how the nation stood as a man behind the Prime Minister's foreign policy. In his opening speech during the debate Pandit Nehru said: "India is not prepared to say "ditto" to any country in the wide world." He described the policy of the Government of India to be: (1) The aggression by North Korea over South Korea has to be admitted, and such aggression has to be resisted. (2) The war should not spread beyond Korea. (3) No other problem must be tied up with the Korean question. (4) All means should be explored to ending this war. He pleaded for the admission of New China into the United Nations, and said the decision of the U.S.S.R. to walk out of the Security Council was unfortunate.

C.R.'s Strong Support

Shri C. Rajagopalachari, who has taken office as Minister without Portfolio in the Government of India, gave strong support to the Prime Minister. "India stands for the conservation and strengthening of the machinery of the U.N. of the world. As a member of the UN, India fully supported the resolution to check aggression. If anything more was done by India, it would mean that instead of checking aggression, it may help conflagration which we want to prevent. It is true we should help Korea and check aggression, but we should do it in a manner which will not lead to a world war. Explaining the motive underlying India's refusal to send a small regiment to Korea, Shri Rajagopalachari said: "There were some people who thought that peace could be preserved only when force was met by force and an aggression by a stronger force. If this argument was followed up, it would certainly lead to a world war sooner than later. We feel that aggression can be checked by the strength of opinion of the world as expressed in such an organisation as the UN., by open discussion and postponement of aggressive activities. We do hope we can build up slowly and surely a world organisation which can prevent world war. This has become a passion in life with the Prime Minister of India. The steadiness with which he has pursued the aim has raised him and India in the eyes of the world more than we realise ordinarily." Supporting Pandit Nehru's stand regarding Red China, Rajaji said: "Not only China but every established Government in the world has to be recognised sooner or later. By recognising China they will be recognising a fact. Without it there is no strengthening of the UN. Otherwise it will deteriorate into a bloc to work out its own programme rather than the programme of the world."

No Neutrality

Refuting the charge of neutrality, Pandit Nehru said in his reply to the debate: "At no time have we been neutral, and at no time do we propose to be neutral. Our policy is not to commit ourselves previously to follow a certain line. Our policy is independence of action. That is to say, at any moment we decide for ourselves what is in our interests and in the interests of world peace or whatever our ideals and objectives may be. If we say we are permanently neutral, it has no meaning except permanent retirement from public affairs, in the national sense *sannyasa*. No country can do that, and certainly we have no desire to retire from world affairs."

Warning To Disruptionists

Earlier, replying to charges of curtailment of civil liberties, Sardar Patel reiterated the determination of the Government of India to meet with "all the resources at their command the twin challenge from those who sought to create hatred among communities as well as those who sought to disrupt Indian democratic society through violent means. The civil liberty of millions of people, said Sardar Patel, could not be endangered for "the criminal liberty of a few who are fanatically or lunatically inclined." Referring to the Reds, the Sardar said: "And what is the lies? Two years afte persistent efforts by all our administrative units and tremendous efforts by the police, these people have been made to confess at least that a bomb or an acid bulb or dislocation of railways or cutting of telegraph wires is not the kind of revolution that can succeed. They have realised it after two years, but at what cost? How many innocent lives have been lost in the dislocation of railways? No word of sympathy has been expressed for these innocent victims." Referring to the Communist leader in Bombay released as a result of the Bombay High Court's order, the Sardar said: "In the first press interview that he gave he said that he wanted an army of liberation to liberate by violent means on the lines on which it is being done in certain districts of Hyderabad. Is that the class of people for whose civil liberty you are advocates?

Hindu Mahasabha

The composition of the Hindu Mahasabha, the Sardar added, to a certain extent, was a complex affair; the Father of the Nation was murdered by a group of people who belonged to that organisation. He said he was ready to prove to anybody that there was a group of people who were not satisfied with taking the life of Mahatma Gandhi but wanted to murder the Prime Minister of India, and this information was given by an associate of Mr. Bhopatkar. "When Mahatma Gandhi was murdered, the Home Minister was the target of attack for not protecting his life. If I am prepared to take precautions then you will say civil liberty is at stake." The Government, he concluded, was not going to be deflected from their path.

Seed Catalogue

Distin's 1950 Illustrated Catalogue of all Flower and Vegetable Seeds, now available. Kindly write to Distin's, Box 2060, Johannesburg, for your free copy.

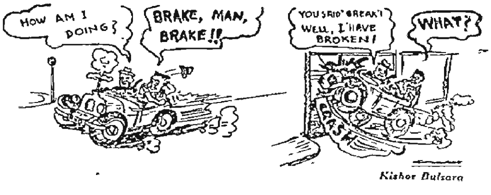

NEWS FROM INDIA

Death Of Chief Minister Of Assam

Shri Gopinath Bardoloi, Chief Minister of Assam, died at his Gauhati residence in the early morning of August 7, after an attack of thrombosis of the heart. Indian Parliament paid homage to the memory of the departed leader. Pandit Nehru, associating himself with the tributes, said: "The passing away of Shri Bardoloi, a relatively young person in harness and bearing on his broad shoulders the responsibility of one of the most difficult border States of India, is a very severe blow to us—not only to his State of Assam but to all of us in this country. There are hundreds of millions of people in this country, but when it comes to assuming responsibility the numbers become rather limited. When it comes to occupying a post of difficulty, the numbers become still more limited and so when one of them drops out, it produces a gap which is always rather difficult to fill in and, as old comrades pass away and the old ranks are thinned out, a sense of loneliness comes to us and the future becomes more solitary than the present." Over 20,000 people paid their last homage to the memory of Shri Bardoloi. A three-mile long funeral procession in which all the State Ministers and leading Congressmen took part, followed the bier.

Acting Chief Minister

Shri Bishnuram Medhi, Finance and Revenue Minister, who is also Deputy Leader of the Assam Congress Parliamentary Party, will act as Chief Minister of State pending the meeting of the Congress Parliamentary Party to elect a leader in place of Shri Bardoloi.

Indonesia And India

Following Independence Day messages have been exchanged between the President of the United State of Indonesia and the Prime Minister of India: From the President of the United States of Indonesia: "On behalf of the Indonesian people and myself I offer Your Excellency most cordial felicitations on the happy occasion of Independence Day. May the existing friendly relations greatly strengthened by your recent visit grow stronger and stronger. I wish you all success in your peace endeavours so needed by humanity at large. Jai Hind". The Prime Minister's reply: "I am very grateful to you for your message on behalf of yourself and the Indonesian people conveying greetings on the occasion of our Independence Day. I am convinced that close cooperation of India and Indonesia in matters of common concern is of importance not only for our two countries but also for the peace of Asia which is imperilled today. The memory of my visit to Indonesia and of the gracious and friendly welcome that I received from Your Excellency and your people remains fresh in my mind. With all good wishes to you".

Holy Pilgrimage

Air India International who operates a Constellation Service to Nairobi from Bombay and Karachi have decided to operate regular services to Jeddah during the coming Haj season for the benefit of the pilgrims. A.I.I. will be the only air-line operating a non-stop Service to Jeddah by luxurious Constellation type of aircraft. The first flight is scheduled to operate on 5th September, 1950 and would operate Bombay/Jeddah/Bombay. The usual regulations regarding cancellation, free baggage, etc., would apply. The Government of India have further agreed to allow pilgrims passes if the international pass ports have not been obtained. This is sure to facilitate the pilgrimage to Jeddah.

Research In Gita And Vedas

Comprehensive research on Gita and Vedas is shortly to be undertaken by 10 scholars from different parts of India. Their work will entail translation into Hindi of several hundred European and oriental manuscripts and visit to foreign countries. The scholars expect to complete their work in about 10 years. The research which has been sponsored by a religious trust in Delhi will be carried on mostly in permanent institute of religious philosophies to be set up in New Delhi. The Institute, when established will be first of its kind in India. Scholars will first start working on the Gita. They will examine different expositions and try to provide authentic answers to many controversial questions regarding the date of Gita and the message it teaches. In their attempt at determining historical basis of Gita they will have to decide whether Lord Krishna and Arjuna were real persons and how far Mahabharata was actually fought and Krishna and others were historical characters. Mahatma Gandhi however believed that Mahabharata was a symbolic battle representing conflict between good and evil forces in man.

A Kasturba Institute For Women

The Kasturba Memorial Trust founded in memory of Mrs. Kasturba Gandhi, wife of Mahatma Gandhi, has decided to build an All India Educational Industrial and Medical Institute for Women in Indore. The Institute will have up-to-date hospital accommodation for women and children from rural areas. It will also train nurses. The industrial section will train women in popular handicrafts while the educational section will train women as village social workers who will organise village uplift work in rural areas.

NEWS IN BRIEF

The following message was sent by the Prime Minister, Pandit Nehru to the Foreign Minister of Pakistan on the occasion of the Pakistan National Day August 14. "I have pleasure in conveying to the Government and people of Pakistan greetings of the Government and people of India on the occasion of your National Day. It is our fervent hope that the two countries will be further strengthened by closer cooperation and mutual goodwill".

• •

The first boat to sail direct from India to New China left Calcutta on August 14, with a consignment of jute goods for Tientsin. The ship is expected to reach the Chinese port on September 3. The consignment is from a private firm.

The Food Minister Shri K. M. Munshi said in the Indian Parliament at question time on August 14 that there were adequate stocks of food in the hands of the Madras and Bihar Governments and stories of starvation, deaths or people living on prickly fruits and unedible leaves and selling babies were unfounded.

• •

The India Government have decided to take steps to implement their policy of reserving coastal trade of the country for Indian shipping. A New Delhi press note dated August 14, says: it is hoped that the progress of reservation would be completed within a period of one year. During this period as also later the licensing policy will be so administered as to secure national interests in matter of transport by permitting tonnage from other sources to ply on coast only to the extent considered necessary.

• •

Commenting on Sir Owen Dixon's failure on the Kashmir dispute, the Prime Minister of Pakistan, Mr. Liaquat Ali Khan said in a Press conference that it was entirely India's fault that an agreement could not be reached. He said Pakistan desired to free Kashmir and it would try its best to do so.

• •

Col. Unni Nayar, who was killed in Korea was cremated and his ashes were brought to India on August 23 and were handed to his brother in Bombay. Col. Nayar is the first Indian to be killed in the Korean War.

• •

The Government of India have from time to time received representations against the use of the term "Coolie" to signify Indian labourers. It has, therefore, been decided that the term should no longer be used in official correspondence and that it should be replaced by the word "Mazdoor." Terms like "Khalasis, Lascars, Chowkidars, etc", which are well known in certain trades, will however, continue to be used.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Apply:

306 Commissioner

Jeppe,

INDIAN SCHOOL IN GERMISTON ASIATIC BAZAAR

OPENED BY THE MAYOR

(From Our Correspondent)

ANOTHER feather in the cap was scored by the Indian community of Germiston when five additional classrooms to the Singh School were opened by the Mayor of Germiston, Councillor A. J. Francis on August 12.

The modern brick building erected at a cost of £5,000 by the Muslim community of Germiston and District is a genuine asset to the Asiatic Bazaar of which the Indians can be well proud of.

The risk which the Working Committee of the Madressa Quatal Islam (A Muslim Educational Institute) has taken in the erection of the building upon temporary grounds was commended upon by more than one speaker.

Mr. F. W. C. Buitendach, manager of the Non-European Affairs Department, presided over the elaborate function, attended by over 250 distinguished guests. He highly praised the effort of the Muslim community, who had ventured upon this outstanding enterprise in providing accommodation for children of school-going age just at a time when their characters could be moulded, to become fit citizens of South Africa. But for this building they would still have roamed the streets as the Education Department had still to spend their first pound to provide accommodation for the non-European in Germiston.

The Maharaj Thrift Cup was presented to the School for the second year in succession by Mr. P. W. S. Schuman representing the Director of Education. He congratulated the School on having again won a cup which is annually contested by more than 200 schools on the Witwatersrand. Mrs. I. P. Griffith also presented the School with a picture for their outstanding achievement.

Mrs. D. H. Peddi, of the Red Cross, presented another picture on behalf of the Christmas Stamp Fund, the School having sold stamps last Christmas to the value of £45.

Mr. A. S. Holland, of the Witwatersrand Division of the National Thrift Committee, congratulated the pupils on their success and stressed the need for thrift in the world today.

A cheque of 250 guineas was handed to Councillor G. J. Oosthuizen by Lutchmee Patel. These were proceeds of a raffle sponsored by the School in aid of the Polio Research Foundation.

Other speakers were Messrs. Councillor H. J. Wannenburg, Councillor W. J. Ebertson, Mayor of Brakpan, Mr. M. Jassat, President of the Madressa Quatal Islam, Mr. C. van der M. Cloete, Principal of the Singh School and Mrs. A. Mayes, daughter of the founder of the Singh School.

Death In Pretoria

(From Our Correspondent)

Mr. C. T. Pillay, eldest son of Mr. R. S. Chockalingum Pillay, of Johannesburg, passed away on August 11, at the age of 58, at his residence in Pretoria. Deceased was a public-spirited man and took keen interest in public affairs. He was for several years treasurer and vice-president of the Pretoria Tamil League, chairman of the Pretoria Tamil Young Men's Association, joint secretary of the Aryan Sungam, vice-president of the Pretoria Indian Congress and a membes of the Pretoria Football Club. He was one of those who rendered valuable assistance to the late Messrs. V. S. Pillay and V. A. Nayagar to collect funds for building the Tamil School, for which the Tamil community is ever grateful. He was a member of the Tamil School Board and Trustee of the Temple for many years and his work was highly appreciated. He took part in Mahatma Gandhi's Passive Resistance struggle in South Africa and was imprisoned. His remains were cremated on August 13, in the presence of a large gathering of all section of the community, from various parts of the Transvaal, Durban and Maritzburg. Messages of sympathy and floral tributes were received from his friends, relatives and public bodies. May his soul rest in peace.

Thanks

Messrs R. S. C. Pillay and Sons and Mrs. C. T. Sivabakium Pilly thank all who attended the funeral and who sent messages of sympathy and floral tributes in their sad bereavement.

Sets Of Indian Art Pictures

By Celebrated Indian Artists

Price 8/- including postage.

To be had from:

'INDIAN OPINION,'
P. Bag, Phoenix, Natal

NEW BOOKS

Just Arrived From India

Non-Violence In Peace And War (Part II) —by M. K. Gandhi 12/6

Pilgrimage To Peace —by Pyarelal 12/6

Stray Glimpses Of Bapu —by Kaka Kalelkar 5/-

To be had from:—

The Manager,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

"INDIAN AFFAIRS"

(Monthly Journal of the Indian National Congress)

News about our countrymen from all parts of the world.

Write for advertisement rates to:

The Manager "INDIAN AFFAIRS,"
7 Jantar Mantar Road,
NEW DELHI.

Cuticura
ANTISEPTIC OINTMENT

FOR SAFETY'S SAKE

A break in the skin is a 'way in' for germs! Apply Cuticura Ointment—quickly. To rapidly restore skin health. To combat infection To allay soreness, and to keep the injury clean and comfortable while it heals.

FOR CUTS AND SCRATCHES

551

"GOLD MEDAL" QUALITY

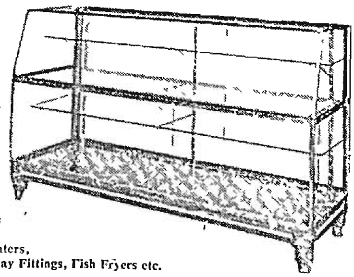

High-Class Display Counters and Showcases, Refrigerator Counters, Wall Units, Display Fittings, Fish Fryers etc.

NEW ILLUSTRATERD CATALOGUES ON APPLICATION

ASSOCIATED SHOPFITTERS LTD.

Incorporating Excelsior Shopfitters, Ltd., S.A. Shopfitters, Ltd.
Manufacturers of High Class Display Cases
Awarded Gold Medal, Rand Easter Show
104 MARSHALL ST. (facing Escom House) Johannesburg.
Phone 1231/342. P.O. Box 6501.

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of INDIAN OPINION to commemorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for Freedom and with photos of the late Dadabhai Naoroji, Tilak Gokhale, Subhash Bose and many others who have sacrificed their lives in fighting for freedom and of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and many others who have lived to see the fruits of their labour.

Also containing a brief Survey of the work of the Indian National Congress from the time of its inception.

Price 2/-

ANNIVERSARY OF OUR INDEPENDENCE

[Owing to shortage of space we were compelled to discontinue, the series of speeches by Pandit Nehru, for some time. We hope to continue them again. Ed.]

The 15th of August came and we rejoiced at our achievement in spite of the pain of partition. We looked forward to the sun of freedom and the opportunity that freedom brings. But though it rose it was hidden from us by dark clouds, and for us it remained a twilight hour. It has been a long twlight and the brightness of the day is still to come. For freedom is not a mere matter of political decisions or new consitituions, not even a matter of what is more important, that is economic policy. It is of the mind and heart and if the mind narrows itself and is be-fogged and the heart is full of bitterness and hatred, then freedom is absent. Another August 15 has come and it is a solemn day for us in spite of all that has happened. The year has considerable achievement to its credit and we have gone forward some distance along our long journey. But the year is also full of unhappiness and humiliation and of a betrayal of the spirit that has been the redeeming feature of India. This year has seen the triumph of evil in the assassination of the Father of the Nation, and what greater shame and sorrow could there have been for anyone of us than this?

We celebrate this solemn day as we should but our celebration cannot be one of vain glory and pious platitudes. It must be one of heart-searching and a fresh dedication to our cause. Let us think not so much of what we have done but of what we have left undone and what we have done wrongly. Let us think of the millions of refugees who deprived of all they possessed, are still homeless wanderers. Let us think of the masses of India who continue to suffer and who have looked to us with hope and waited patiently for a betterment of their unhappy lot. Let us think also of the mighty resources of India which, if harnessed and utilized for the common good, can change the face of India and make her great and prosperous. To this great task let us address ourselves with all the strength in us. But above all let us remember the great lessons that Mahatma Gandhi taught us and the ideals that he held aloft for us. If we forget those lessons and ideals we betray our cause and our country.

So on this anniversary of our Independence we dedicate ourselves anew to the great cause of free India and her people. May we prove worthy! Jai Hind.

[A message from New Delhi, August 15, 1948.]

ABOUT INDIA

SOME INDIAN FESTIVALS

By M. M. Bhalla

[We have pleasure in introducing this new section in 'Indian Opinion.' We sincerely hope that our readers will find it both interesting and instructive.]

NATIONAL festivals are the most vital mode of cultural activity, because they express the dynamic quality of community living. Mass culture, in contrast to minority culture, moves at a slow pace always hesitant before swift change. It hugs the past that lives in the present. That is why one can discover the past still alive in the popular modes of cultural expression. This is true of all communities the world over.

But the most interesting thing about India is that her national festivals constitute an integral part of her way of life. And her way of life is her religion, just as her way of religion is her way of life. Indian festivals have a social significance. They hold together various classes of people and unite them into brotherhood. In addition they interpret the entire fabric of mass culture. Whatever be the verdict of the rationalist, however strong may be the scepticism of the enlightened, the bulk of mankind in India still finds in the popular festival an exhilorating myth to live by.

There are many festivals that have only local importance, but there are others which are observed all over the country by all classes of people. But whether a festival is observed by a community, or by the nation, there is always an individual touch given to it by every family.

One strange feature of our national festivals is that they have all a mythological background Arising out of the religious practices of our ancestors, they as such preserve their ancient characteristics. Every festival has its ritual, its ceremonial observances and its appropriate offerings to the diety. Besides it has its fun, its frolic, its gaiety, and for the children its toys and sweets.

Holi

Holi is the one festival that has an all-India importance. It is essentially a festival of the people. With the whole country in a holiday mood the splash of colour in nature mingles with the colour sprinkled by men and women on each other. It is connected with the spring equinox and the wheat harvest of the western parts of India. Tradition ascribes it to the death of a giantess at the hands of Krishna. The time fixed and the ceremony, however, point to the death of the season. At any rate, it appears that Holi is a fertility festival that had its origin in the magic practices of some powerful tribes. Squirting of coloured water forms a part of the celebration. Children parade the streets with syringes of coloured water and spray passers by with it. Mischief and frivolity are rampant on this day.

In most parts of India Holi is connected with the activities of Krishna. Effigies of Putana, a female demon who Krishna killed, are burnt in the evening. In the South a different legend prevails. Shiva was once disturbed in his meditation by the mischief of Kama, God of love. Annoyed with Kama, Shiva opened his third eye in his forehead and burnt Kama to ashes. Rati, wife of Kama, implored the wife of Shiva for the restoration of her husband. The songs sung by women in the South include the lamentation of Rati. Holi falls in the month of Phalgun (February-March), the beginning of Sring.

Jamshedi-No-Roz

This is the New Year Day of the Parsees and is held sacred by them, because on this day Shah Jamshed of Persia embraced the Zoroastrian religion. On this day the Parsees commemorate the Jamshedi era. It is observed on March 21. It is also known as the Fasli New Year's Day. The day begins with prayers in the Fire Temple and is followed by festivities ranging from the water melon to wine. Men and women wear colourful clothes, visit and entertain their relatives and friends.

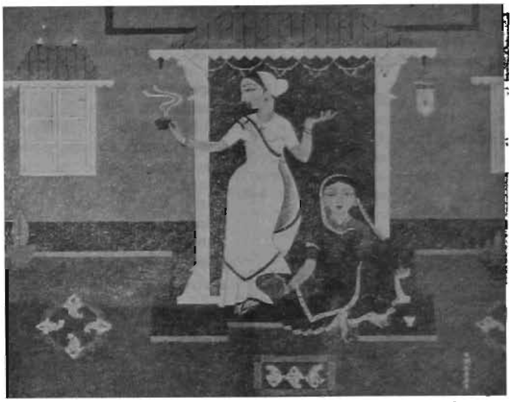

Jamshedi-No-Roz

Rama Naumi

Rama is the seventh incarnation of Vishnu. Among the Vaishnavas the festival begins on the first day of the month of Chaitra (March-April) and continues till the ninth day when the birth of Rama is announced. It is celebrated in all Vaishnava temples, where stories of the Ramayana are narrated. Dances and plays representing the life of the diety are staged. This festival is more important in the United Provinces and Northern India than anywhere else, particularly because Rama is a God of the Indo-Aryan communities.

(To be Continued)

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૪૮ મું—અંક ૩૪ | શુક્રવાર તા. ૨૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૦. | છુટક નકલ પેની.૪

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૦

મનુષ્યની મનુષ્ય પ્રત્યે અમાનુષિતા

આસામમાં થએલો ભયંકર ધરતીકંપ, જેના ખબરો સ્થાનિક દૈનિક અખબારોમાં જુજ આવેલા છે, તેણે, ઓન-ઇન્ડિઆ રેડીયોએ આપેલા ખબર મુજબ, પચાસ લાખ લોકોને ઘરબાર વીનાના કરી મુકેલા છે. આપણે એ ન ભુલીએ કે સાઉથ આફ્રિકામાં આપણી હીંદીઓની વસ્તી કુલ માત્ર પોણાત્રણ લાખની છે! એ અર્થસુચક છે કે હીંદ પોતાની આઝાદી નો ત્રીજો વાર્ષીકોત્સવ ઉજવી રહ્યું હતું તેજ પ્રસંગે આવી દુર્ઘટના બની. કેમ કે, ધરતીકંપના ખબર ઓગસ્ટ તા. ૧૫ મીનાજ આવેલા અને ત્યાર બાદ અત્યાર સુધી આવ્યા કર્યા છે. આ ઘટનાએ માનવી માત્રને વીચાર કરતા કરી દેવા જોઇએ, પછી તેઓ દુનીયાના ગમે તે ભાગમાં હોય. કદાચ તેમાં હીંદને ચેતવણી આપવાનો હેતુ રહેલો હોય કે તેની સિદ્ધિઓનું રખેને તેને અભિમાન આવી જતું અને તેની સામે પડેલાં મહાન કાર્યોને તે ભુલી જતું. આ ઘટના માત્ર હીંદનેજ નહિ પરંતુ માનવી માત્રને નમ્ર બનાવવાને બનેલી છે. આસામમાં બની એથી પૃથ્વીના એક ખુણામાં બનેલી હોવા તરીકે વીસાતની નહિ. એવી તેને ગણી નહિ શકાય. બનવાજોગ છે કે તે કોઇ પણ સ્થળે બને. ન કરે નારાયણ અને તે ખુદ આ દેશમાં પણ બને, અથવા તો તેના ઉપર કોઇ બીજી એવી આફત આવી પડે.

બીહારના ધરતીકંપ વખતે મહાત્મા ગાંધીજીએ તેનું કારણ અસ્પૃસ્યતાની બદી, જે હીંદમાં પ્રવર્તી રહેલો એક અતિ ભયંકર સામાજીક સડો હતો, એ જણાવ્યું હતું. વીજ્ઞાનીકો ભલે ગમે તે કહે પરંતુ એક વસ્તુને કોઇથી ઉથામી શકાય તેવી નથી, અને તે એ કે, એક ઘાસનું તણખલું પણ ઇશ્વરની ઇચ્છા વીના હાલતું નથી. એજ સરજનહાર છે, એજ જીવાડનાર છે અને એજ નાશ કરનાર છે. તેની ઇચ્છાની વીરૂદ્ધ કોઇ જઇ શકતું નથી. મનુષ્યનામાં જ્યારે પોતાની સત્તાનું અભીમાન આવી જાય છે ત્યારે ઇશ્વર તેને તેની પામરતાની ચેતવણી આપે છે. તેણે આસામજ શા કારણથી પસંદ કર્યું એ આપણે સવાલ કરવાનો નથી. આપણે તેના કાનુનનો ભંગ કરીશું તો આપણું શું થશે એ તે યાદ આપે છે.

હીંદમાંથી અસ્પૃસ્યતાની બદી દુર થઇ છે, જો કે સાવ નાબુદ થઇ છે એવો દાવો કરી શકાય તેમ નથી. પરંતુ જ્યારે તે ત્યાં છેલ્લો શ્વાસ લઇ રહી છે ત્યારે, દુનીયાના અન્ય ભાગોમાં તે વધારે ઝેરી સ્વરૂપમાં દેખાવા લાગી છે અને ખાસ કરી સાઉથ આફ્રિકામાં તેણે મનુષ્ય મનુષ્ય વચ્ચે જાતી અને વર્ણના આધારે પાડવામાં આવેલા ભેદનું સ્વરૂપ ધારણ કરેલું છે અને તેને રાજયના કાયદાથી મંજુરી આપવામાં આવી છે. મનુષ્યની મનુષ્ય પ્રત્યે અમાનુષિતાનો એ સ્પષ્ટ નમનો છે. બીજા દાખલા તરીકે, કોરીયાની લડાઇ ની પાછળ આપણે શું જોઇએ છીએ? લોભ અને સત્તાનો મદ. અને તેના થી ભ્રષ્ટ થએલી બુદ્ધિ; જેનું પરીણામ પોતાના આપ્તજનોના કતલમાં આવી રહ્યું છે. મનુષ્યો વ્યકિતગત રીતે અથવા સમુહબંધી, એટલે કે પ્રજા અથવા સરકાર તરીકે, મનુષ્યનું ભાવી નકકી કરવાની સત્તા પોતાના હાથમાં છે એવું માની બેઠેલા છે. આસામ માં થએલો ભયંકર ધરતીકંપ એવા લોકોને ગંભીરપણે યાદ આપનારો છે કે અણુ બોમ્બ કે હાઇડ્રોજન બોમ્બની શકિતનો ભલે ગમે તેટલો ગર્વ કરવા માં આવે પરંતુ બીજી એક મહાન શકિત તેનાથી પર રહેલી છે કે જેની આગળ મનુષ્યની ગમે તેવી મહાન શકિત કશી વીસાતની નથી. મનુષ્યને તે નમ્ર બનવાની, તેની કીંમત રજકણ જેટલી છે, તેને પેદા કરવામાં આવેલ છે તે, જીવમાત્ર પ્રત્યે પ્રેમ રાખવા અને ઇશ્વરનો કાયદો, કે જેનાથી ઉપરવટ મનુષ્યકૃત કોઇ પણ કાયદો જઇ શકતો નથી, તેને આધીન થઇ તેઓની સેવા કરવા અર્થે છે, નહિ કે તેઓનો તીરસ્કાર કરવા અર્થે, તેની ચેતવણી આપે છે.

કોરીયાંની રણભુમીપરના લોકો જો ઘડીભર ખામોશ પકડી ઇશ્વરનો અવાજ સાંભળે, કે જે આસામના ધરતીકંપમાં બુલંદ થઇ રહ્યો છે, તો જરૂર તેઓના હાથમાંથી ઘાતકી શસ્ત્રો નીચે ખરી પડે અને અશ્રુભીની આંખે તેઓ નીચે નમી પોતાની અમાનુષિતાથી મનુષ્ય તેમજ ઇશ્વર પ્રત્યે કરી રહેલા ઘોર પાપનો પશ્ચાત્તાપ કરવા મંડી પડે. અને એજ રીતે જો સાઉથ આફ્રિકાની આપણી સરકાર પણ શાંત ઘડીમાં ઇશ્વરનો અવાજ સાંભળવાનો પ્રયત્ન કરે તો તે પણ પોતાના માનવબંધુ પ્રત્યે અત્યાચાર ગુજારવાનું છોડી દે.

આપણા હૃદયો આસામના પીડીત લોકો પ્રતિ જાય છે. આપણા મનની અંદર એકજ વીચાર સર્વોપરી છે, અને હોવો જોઇએ, કે આપણે તેઓ ને મદદ શી રીતે કરી શકીએ. જેઓ પાસે ધન છે તેઓ તો ઉદારતાથી તે આપી શકે અને આપવું જોઇએ. પરંતુ એ સિવાય મદદ કરવાની બીજી પણ એક રીત છે.

વિજ્ઞાને કરેલી એટલી બધી પ્રગતી ના આધુનીક જમાનામાં જીવનની નાના ની વસ્તુઓને આપણે ક્ષુલ્લક ગણી કાઢવાને ટેવાઇ ગયા છીએ અને આપણી દ્રષ્ટિ, જલદી પૈસો પેદા કરવાની અને જીવનના સઘળાં સુખ સગવડો પ્રાપ્ત કરવાની મોટી વસ્તુઓ તરફજ દોડે છે. અર્થલાભો તરફજ આપણે દોડીએ છીએ. કરકસરની વાતો કરીએ છીએ પરંતુ આપણી જરૂરીયાતો ઘટવાને બદલે કુદકે ને ભુસકે વધી રહી છે. પેનીની કશી કીમત નથી. પાઉન્ડો નોજ વીચાર કરીએ છીએ. અનેક પૈનીઓ અવીચારીપણે આપણે વેડફી નાખીએ છીએ તેનીજ જો આપણે સંભાળ લઇએ તો પાઉન્ડની સંભાળ પાઉન્ડજ લેતો થઇ જાય.

હીંદના અનાજની તંગીના સવાલનો ઉકેલ લાવવા એક સમયે મહાત્મા ગાંધીજીએ સુચવ્યું હતું કે લોકો જો અઠવાડીયામાં એક દિવસ ખાવાનું છોડી દે તો હજારો ભુખ્યાઓને અન્ન મળે. એ વસ્તુ હજારો લોકો હીંદમાં આજ પર્યંત કરી રહ્યા છે. આ દેશમા આપણે પણ જો એમ કરી શકીએ તો અતિ સુંદર ગણાય. તેનાથી આપણે જાતે શારિરિક, નૈતિક અને આધ્યાત્મિક સુખ પામીએ એટલુંજ નહિ પરંતુ એથી બચેલી રકમનો આપણે સદુપયોગ કરી શકીએ. પરંતુ એ કરતાંય વધારે સાદી વસ્તુ આપણે કરી શકીએ છીએ. ઇશ્વરે આપણી તરસ છીપાવવાને ચોખ્ખું પાણી આપેલું છે અને શ્વાસ લેવાને શુદ્ધ હવા આપેલી છે. તેમ છતાં "કફી" અને "કોલાઓ" રૂપી કૃત્રિમ પીણાઓ, તેમાં કેવા ઝેરી પદાર્થો ભરેલાં હશે, તેનો જરાપણ વીચાર કર્યા વીના ઢીચે જઇએ છીએ; અને માત્ર પુરૂષોજ નહિ પરંતુ સ્ત્રીઓ પણ જેટલા પ્રમાણમાં બીડીઓ ફુંકે છે તેનો જો ખ્યાલ કરીએ તો તેમાં કેટલો પૈસો બરબાદ થાય છે એ જાણવા જેવું થઇ પડે. અને તેનાથી લાભ શો? નીતી અનીતી વિષે બેપરવા સાહસિક ઉદ્યોગીકોની ત્રીજોરી ઓ ભરાય છે અને એ વસ્તુઓ દ્વારા આપણા શરીરમાં સતત પ્રવેશ થતાં ધીમાં ઝેરથી આપણી બરબાદી થાય છે. એજ વસ્તુઓ જો આપણે જન્મભર ત્યજી દઇએ તો આપણી જાતને સુધારવા ઉપરાંત ઘણો પૈસો આપણે બચાવી શકીએ. અલબત જેઓ એ બન્ને વસ્તુ ઓનો ઉપભોગ નથી કરતાં તેઓ બીજી જે વસ્તુનું તેઓને વ્યસન હોય, જેમકે માદક પીણા વીગેરે, તેમાં તેઓ કરકસર કરી શકે અને એ રીતે પોતાને ફાયદો કરી શકે અને સમાજને પણ ફાયદો થાય.

આ વીચારો જો વાચકોને રૂચે અને એ રીતે બચાવેલા નાણા જો તેઓ આસામના પીડીતોને માટે આ ઓફીસે મોકલવા ઇચ્છે તો આ પત્રમાં તેની પહોંચ સ્વીકારવામાં આવશે અને એ રકમ યોગ્ય સ્થળે પહોંચાડવા માં આવશે.

સ્ત્રીઓ માટે કસ્તુરબા સંસ્થા

પુજ્ય કસ્તુરબાના સ્મારક તરીકે કસ્તુરબા સ્મારક નીધીએ ઇન્દોરમાં સ્ત્રીઓ માટે એક ઓલ ઇન્ડિઆ એજ્યુકેશનલ, ઇન્ડસ્ટ્રીયલ એન્ડ મેડીકલ ઇન્સ્ટીટયુટ સ્થાપવાનો ઠરાવ કર્યો છે. આ સંસ્થા તરફથી ગ્રામ્ય સ્ત્રીઓ અને બાળકો માટે એક અપ-ટુ-ડેટ ઇસ્પીતાલ ચલાવવામાં આવશે. તેમાં નર્સોને પણ તાલીમ આપવામાં આવશે. ઉદ્યો ગીક વિભાગમાં સ્ત્રીઓને હાથ કારી ગીરી શીખવવામાં આવશે, અને કેળ વણી વીભાગમાં સ્ત્રીઓને ગ્રામ સેવીકા ની તાલીમ અપાશે, જે તાલીમ પામ્યા બાદ ગામડાઓમાં ગ્રામોન્નતિનું કાર્ય કરશે.

આફ્રિકનોના ટાઉનશીપમાં એક રાત્રી

સ્મશાનની શાંતી

(લેખક: શ્રી અલેક રીડ 'હીંદુસ્તાન ટાઇમ્સ'ના ખાસ ખબરપત્રી)

ગત અઠવાડીઆના લેખમાં જોહાનીસબર્ગમાં આઝાદ દિનના પોલીસ સાથે થએલી ગડબડનું વર્ણન કરી ગયા હતો. એજ દિવસે પાછળથી આફ્રિકનોના એક નિર્દોષ ટોળાપરનું તેઓનું કૃત્ય મેં જોયું હતું અને રાત્રી પડતાં આફ્રિકનોના એક ટાઉનશીપની મુલાકાત લીધી હતી જેમાં સ્મશાનની શાંતી ફેલાઇ ગઇ હતી. કારણ એક માણસ મરણ પામ્યો હતો, બીજાઓ જખમી થઇ પડેલા હતા અને લોકો રાત દરમીયાન હજુ શું બનશે તેના ભયથી ત્રાસી રહ્યા હતા.

બપોર થવાની થોડી વાર પહેલાં હું હીંદીઓની કોંગ્રેસ ઓફીસમાં હતો જોહાનીસબર્ગમાં થોડાક લત્તાઓ, જ્યાં હીંદીઓ વસવાટ અને વેપાર કરવાની છુટ ભોગવી શકે છે, તેવા એક લત્તામાં તે આવી હતી. ઓફીસ એક મકાનના પહેલા માળપર હતી જેને ફરતી બાલકની હતી. આગલે દિવસે એક આફ્રિકાનર અખબારે કોંગ્રેસ વિરૂ ઉશ્કેરણી કરનારો એક લેખ અને ઓફીસની છબી પ્રસિદ્ધ કર્યા હતાં. દેખીતી રીતે તેનાપર ખાસ નજર ખેંચવામાં આવી હતી. કદાચ ગેર ડહાપણથી બાલકનીમાં પોસ્ટરો લટકાવવામાં આવ્યા હતાં જેનાપર સુત્રો હતા. બે વાવટા લટકાવવામાં આવ્યા હતા, જેના પર મોટા અક્ષરે "ફ્રીડમ ડે" શબ્દો છાપવામાં આવ્યા હતા પરંતુ પોલીસ આવી નહોતી ત્યાં સુધી એ ભાગમાં શાંત વાતાવરણ હતું. એક દિવસની હડતાળ જાહેર કરવામાં આવી હતી અને તેથી રસ્તાપર ઘણું થોડું ટ્રાફીક હતું. કેટલાક રસ્તે જનારાઓ એ પોસ્ટર જોવા ઉભેલા હતા

કંઇ પણ ચેતવણી વીના એક શાંત રસ્તાપર પોલીસ ચોકીની કેટલીક કારો આવી લાગી તેમાંથી કેટલાક પોલીસો કુદી પડ્યા અને મુખ્ય અમલદાર રસ્તા પરથી બરાડી ઉઠ્યો. "એ પોસ્ટરો કાઢી નાખો."

વાવટા ફેંકી નાખવામાં આવ્યા

દાદરપર ભારે જોડાના અવાજ થયાં અને કેટલાક કન્સ્ટેબલો બાલકનીપર ધસી આવ્યા. મુખ્ય અમલદારે ઓફીસની દેખરેખ રાખનાર કોણ છે તેની માગણી કરી. તેને પોસ્ટરો કાઢી નાખવાનો હુકમ કર્યો તેણે તેમ કરવા ના પાડી અને પુછ્યું કે તેનાથી નુકસાન શું છે અને કયા કાયદાનો એથી ભંગ થઇ રહ્યો છે. આવી ઉદ્ધતાઇ પોલીસથી કેમ સાંખી શકાય! એ આગળ ધસ્યા અને પોસ્ટરો ફાડી નાખ્યા અને તે અને વાવટા નીચે ફેંકી દીધા. બે પોલીસો કેશીને ગરદનથી પકડી નીચે ઘસડી ગયા એક તેની ગરદન એવી રીતે પકડી હતી કે નાથી શ્વાસ પણ લેવાતો નહોતો. તેને પુ..એ. વે.ના નાખવામાં આવ્યો અને કેટલાક સવાલો પુછ્યા બાદ ફરી બહાર કાઢી છુટો મુકી દેવામાં આવ્યો.

એ ઘડીએ જુદી જુદી દિશાઓએથી પોલીસની ટ્રકો રસ્તાપર આવી પડી. કોંગ્રેસ ઓફીસમાં અવાજો થવાથી સો એક, રસ્તે ચાલનારાઓ ત્યાં એકઠા થયા હતા. કશું બોલ્યા ચાલ્યા વિના દ્રશ્ય જોયા કરતા હતા. પરંતુ કાયદાની નજરમાં તો તેઓ શાંતી અને નીયમને "ભયરૂપ" હોવા જોઇએ. વળી "કાફરોને પાઠ શીખવવાની" આ સારી તક પણ હતી. ટ્રકોમાંથી અરધા પોલીસો ઉતરી પડ્યા તેઓમાંના અરધા તો આફ્રીકન પોલીસોજ હતા. અને ત્યાર પછી પોતાનાજ કાળા જાત ભાઇઓપર ઘાતકીપણે તુટી પડવામાં તેઓ ગોરા પોલીસો સાથે કેવા હરીફાઇ કરી રહ્યા હતા એ જોવા જેવું હતું. કોઇ પણ જાતની ચેતવણી વિના તેઓપર તુટી પડ્યા હતા. કન્સ્ટેબલોના હાથમાં લાંબી લાકડીઓ હતી જેના વતી તેઓ ફાવે તેમ એ લોકોને પીટવા મંડી પડ્યા.

બીલકુલ અણજાણપણે થએલા આવા હુમલાથી તેઓ બ્હેબાકળા થઇ ગયા અને ચીસો પાડતા આમતેમ ન્હાસભાગ કરવા લાગ્યા. બાજુની શેરીઓમાં પોલીસ તેઓની પાછળ પડી અને છુટા છવાયા ઝપાટા માર્યા જેથી એ બીચારા લોકોને યાદ રહી જાય કે "નીયમ અને સુવ્યવસ્થા"ના રક્ષકો ફરતા હોય ત્યારે જોહાનીસબર્ગના રસ્તાઓપર રખડુઓએ ફરવું ડહાપણ ભરેલું નથી.

કેટલાક એ રીતે ન્હાસી છુટવામાં સફળ નહિ થયા. કેટલા ન્હાસભાગમાં લપસી પડ્યા હતા. તેઓની ઉપર જોરથી ફટકા પડ્યા.

પ્રત્યેક ઘાએ આફ્રિકનના હૃદયમાં તિરસ્કારની લાગણી તાજી થઇ. એ રીતે ગટરમાં પડી ગયેલા એક યુવાનને ગરદથી પકડી ઘસડવામાં આવતો મેં જોયો. કન્સ્ટેબલે તેના ખભા અને પીઠપર જોરદાર ટકા માર્યા. અંતે આર્તનાદ કરતા તેને બાજુની શેરીમાં જખમી દશામાં પડતો મુકવામાં આવ્યો. એટલી ઝડપથી આ કૃત્ય ચલાવાયું કે અમે તો દીંગમુઢ બની બાલકનીમાં જોતાજ રહ્યા.

આ રીતે તેઓનું કાર્ય પાર પડ્યા બાદ પોલીસે થોડી વધુ ચેતવણીઓ આપી અને એક બે કેટને પાછળ મુકી વીદાય થઇ ગયા. આવી ઘાતકી રીતે પોલીસે એ દિવસે જોહાનીસબર્ગમાં અને આખા રેન્ડમાં શાંતી અને સુવ્યવસ્થા જાળવી. જુદા જુદા લોકેશનો અને ટાઉનશીપોમાં વિનાકારણ પહેરા અને અમે તેની થોડી સંખ્યામાં લોકો જોવામાં આવે કે તેનાપર લાકડીઓનો વરસાદ વરસાવવામાં આખો દિવસ વીત્યો. નેતાઓની સલાહ મુજબ મોટા ભાગના લોકોએ શાંતી જાળવી હતી પરંતુ રાત પડતાં કેટલાકને બદલો લેવાની વૃત્તિ થઇ આવી પરંતુ ઘણા ખરા દાખલામાં તો શું થયું?

પોલીસોના ગોળીબાર

જોહાનીસબર્ગના સોફાયટાઉનના ટાઉનશીપમાં યુવાનોની એક ટોળીએ પોલીસ પહેરેગીરો જઇ રહ્યા હતા તેઓની ટીખળી કરી. પોલીસથી એ કેમ સહન થઇ શકે? તેણે બંદુક છોડી એક આફ્રીકન મરી ગયો અને કેટલાક જખમી થયા, લોહી રેડાયું.

તેઓના ભાંગ્યાં તુટ્યાં મકાનોપર અંધકાર થતાં ટોળાંએ રસ્તાઓપરની બત્તીઓ બુઝવી નાખી. ભૂતકાળના અનુભવપરથી તેઓ શીખ્યા હતા કે આ એક સહીસલામતીનું પગલું હતું. પોલીસ જે, દિવસે એટલી હિંમત બતાવતી હતી તે, રાતે આ સાંકડી ગલીઓમાં દાખલ થતાં સંકોચાઇ

એક મીત્ર સાથે હું એ ટાઉનશીપ જોવા રાતે નીકળ્યો અંદર પુરૂષો, સ્ત્રીઓ અને બાળકો શાંતીથી સુતાં હતાં. બહાર પોલીસ પહેરગીરો મોટી સંખ્યામાં અંદર દાખલ થતાં ડરતા હતા પરંતુ કંઇ પણ તકલીફ ઉભી થાય તેની હીલચાલ જોતા ઉભા હતા. તેઓની સાથે શીયાળોની જેમ કેટલાક ગોરા ગુંડાઓ ગમત જોવાની આશાએ ટોળે મળી ફરી રહ્યા હતા. શહેરની સરહદમાં હજુ બળી રહેલી બત્તીઓ નીચે એ દ્રશ્ય ભુતપ્રેતના જેવું જણાતું હતું. શીકાર ભયભીત દશામાં પરંતુ આક્રમણ થાય તો પોતાનો બચાવ કરવાના દૃઢ નીશ્ચયથી અંદર છુપાઇ રહ્યા હતા. શીકારી પોતાની બંદુકો અને મશીનગનો સાથે રમત કરતાં છતાં અંદર જતાં ડરના માર્યા આમ તેમ ભટકતા હતા.

હું અને મારા મીત્ર સાંજના થએલા ગોળીબારનાં સ્થળે જવા માંગતા હતા. અમે ત્યાં દિવસના સહેલાઇથી જઇ શકત પરંતુ અંધારી રાતના એ સ્થળ મળવું મુસ્કેલ હતું. અમે પોલીસ પહેરેગીરોને પસાર થઇ ગયા અને એક ગલીમાં ફર્યા ત્યાં તાજુબીના અને ચેતવણીના અવાજો સંભળાયા. અંધકારમાં આંખો ખેંચી અને જોવા લાગ્યા અને કશું અનિષ્ટ ન બને તેની પ્રાર્થના કરવા લાગ્યા, સંભવ હતો કે અમનેજ પોલીસ ધારી લઇ અમારાપર હુમલો કરવામાં આવે. પણ સંભવ એ પણ હતો કે એકલી મોટર કારને જોઇને લોકોને એવું થાય કે એ દુશ્મન નહિ હોય. એ રાતે પોલીસ એકેજ કાર આવે એ અસંભવિત હતું. તેમ છતાં અમારાપર બારીકાઇ નજર રાખવામાં આવી રહી હતી, કેમકે અમે જેવા પસાર થયા તેવા બત્તીનાં થાંભલા નીચે લોખંડની કંઇ વસ્તુ ઠોકાતી હોય તેવો અવાજ અમારે કાને પડ્યો. તેનો અર્થ એ હતો કે અંધારામાં ચોકી કરનાર કોઇ અજાણ્યું ત્યાં હતું એવી બીજાઓને ચેતવણી આપી રહ્યો હતો.

અમે અમારી જમણી તેમજ ડાબી બાજુએ નજર કરી. કદાચ અમે વહેમથી પડછાયા જોઇ રહ્યા હોઇશું. અમારાપર કંઇક પ્રહાર થાય તેની તઇયારીમાંજ અમે હતા.

આ એકજ કારના અવાજ સિવાય ત્યાં સ્મશાનવત શાંતી હતી.

અમે બીજા રસ્તાપર વળ્યા અને મારા સાથી ભયમાં પડ્યા કે અમે રસ્તો ચુકયા હતા. અમારો વીચાર અમારા જાણીતા ઘરોએ પહોંચીએ ત્યાં સુધી જવા કરવાનો હતો. ત્યાં અમે સહીસલામત હોત અને કોઇક પા... જવાનો રસ્તો બતાવનાર અમને મળી રહેત.

એવા કટોકટીના સમયે એક સુત્ર પોકારવાનું હું શીખ્યો હતો. જેઓ અમને ચુપકીથી જોઇ રહ્યા હતા તેમને એથી ખબર પડત કે અમે વીરૂદ્ધ પક્ષના નહોતા મારા સાથીને મેં પુછ્યું પરંતુ અમને બન્નેને એ સુત્ર યાદ નહિ આવ્યું. તેટલામાં ચેતવણીના અવાજો અપાતા બંધ થયા.

રાત્રીનો ઘોર અંધકાર અમારાપર છવાવા લાગ્યો.

અમારી જમણી બાજુએ જવાને માર્ગ હતો. એ લેવો કે નહિ એ વીચારવા લાગ્યા. પરંતુ વળી એવું પણ થયું કે કદાચ વધારે ઉંડા પેસી જવાય તો શું થાય? તેટલામાં તો ઘણીજ સાવચેતીથી તેઓ અમારી ભણી આવતા જણાયા. મારા સાથીએ પોતાની બાજુની બારી ખોલી અને તેઓને પોકાર્યા. એકના ઉપર અમારી બત્તીનો પ્રકાશ પડતાં જોવામાં આવ્યું કે તેની પાસે જબરી લાકડી હતી. બીજા એ રસ્તાપરથી પથરા વીણ્યા હતા. મારા સાથીએ ફરી તેનું નામ આપી પોકાર કર્યો.

અમારી બાજુમાંથી હસવાનો અને આવકારનો અવાજ આવ્યો. અમે મીત્રો વચ્ચે આવી પડ્યા હતા. તેઓ અમને ફરી વળ્યા અને દિવસના સમાચારની આપલે કરી અને છુટા પડી જખમાયેલા અને મરણ પામેલાને જોવા ચાલ્યા ગયા.

હિંદનો પત્ર

(અમારા ખાસ ખબરપત્રી તરફથી)

વડોદરા, ૫ મી ઓગસ્ટ, ૧૯૫૦.

હીંદની નીતિનું સમર્થન

હિંદની પાર્લામેન્ટે કોરીયા અંગેની વડા પ્રધાન પંડીત નેહરૂની નીતી નું સર્વાનુમતે સમર્થન કર્યું છે. આ વીશેની ચર્ચાની શરૂઆત કરતાં પંડીત નેહરૂએ કહ્યું કે કોરીયા અંગેની ભારત ની નીતી આ પ્રમાણે છેઃ (૧) દક્ષિણ કોરીયા પર ઉત્તર કોરીયાએ કરેલા આક્રમણને વખોડી એ આક્રમણનો પ્રતિકાર કરવો. (૨) અને તેટલી હદે આ વિગ્રહ કોરીયાના વીસ્તાર બહાર ન ફેલાવો જોઇએ. (૩) બીજા કોઈ પ્રશ્નને કોરીયા પ્રશ્ન સાથે ન સાંકળવો, અને આ વિગ્રહનો અંત લાવવાના પ્રયાસો ને માર્ગો શોધવા. '(૪) કોરીયાના ભાવિનો નીર્ણય ખુદ કોરીયા વાસીઓ જ કરે. પંડીત નેહરૂએ કહ્યું કે આ વર્ષની શરૂઆતમાં નુતન ચીન ને યુક્ત રાષ્ટ્રોમાં દાખલ કરાયું હોત તો કોરીયાના બનાવો સહિત કેટલાયે ભયજનક બનાવો બન્યા જ ન હોત. તેમણે વધુમાં કહ્યું કે "એ સંપુર્ણ રીતે સ્પષ્ટ છે કે ઉત્તર કોરીયાએ સુયોજીત અને મોટા પાયા પરનું આક્રમણ શરૂ કર્યું હતું. આથી આપણે છેક શરૂઆતથી જ સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે અમે સલામતી સમિતિના ઠરાવને ટેકો આપીએ છીએ, પરંતુ એથી વધુ હદે અમે ટેકો આપતા નથી."

લાલ ચીનની સ્વીકૃતિ

આ વીષે વડા પ્રધાને કહ્યું: "આપણે વીવીધ કારણોને લઇને લાલ ચીન ને સ્વીકૃતિ આપી છે. સમસ્ત ચીન ના પ્રદેશમાં મજબુત, સ્થિર અને સ્થાયી સરકાર અસ્તિત્વમાં આવી એ મુખ્ય કારણ હતું. એમાં ગમા-અણગમાનો સવાલ હતો જ નહીં. આપણે એમ કરી શકીએ, પરંતુ કોઇ પણ સરકારને સ્વીકૃતિ આપવામાં ગમો-અણગમો જોવામાં નથી આવતો. આપણે પગલે બ્રિટને પણ એનો સ્વીકાર કર્યો. એક વખત એને સ્વીકૃતિ આપ્યા પછી એ જ સરકારને યુક્ત રાષ્ટ્રો માં સ્થાન મળવું જ જોઇએ, એવી આપણી માગણી સકારણ ને વાજબી હતી. પ્રજાકીય સરકારનો સ્વીકાર કર્યા પછી, ચીનના મહાપ્રદેશમાં કોઇ પણ હિસાબે હસ્તી ન ધરાવતી આગલી ચીની સરકારને આપણે માન્ય ન જ રાખી શકીએ."

સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘ વિષે આસ્થા

આગળ ચાલતાં તેમણે સલામતી સમિતિના રશીયાએ કરેલા ત્યાગને "કમનસીબ" કહ્યો હતો. "સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંસ્થાની સ્થાપનાનો હેતુ ઓછા વત્તા મહત્ત્વનાં વીશ્વનાં બધા રાષ્ટ્રોને એકત્ર કરવાનો હતો. સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘની નેમ એક જ પ્રકારની વીચારસરણી ધરાવતાં રાષ્ટ્રોનું જુથ રચવાની, અને તેમની વીચારસરણી સાથે મળતા ન થનારને તેમાંથી બાકાત રાખવાની નથી. જુદી જુદી વીચારસરણી ને જીવનદર્શનવાળાં રાષ્ટ્રોને ઇરાદાપુર્વક સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘમાં દાખલ કરવામાં આવ્યાં હતાં, જેથી તેઓ બહુ બહુ તો સંસ્થાની અંદર રહી શાબ્દિક ઝઘડા કરે પરંતુ બહાર બીજા વધુ ભયજનક માર્ગો ગ્રહણ ન કરે."

પશ્ચિમ અને એશીયા

તેમણે વધુમાં જણાવ્યું: "આજે પાશ્ચાત્ય દેશોના આગેવાન રાજનીતીજ્ઞો એશીયાનો ખ્યાલ કર્યા વીના વિશ્વના પ્રશ્નનો ઉકેલ કરવા મથી રહ્યા છે. પરંતુ એશીયાની ઉપેક્ષા કરવામાં ભય રહેલો છે. આપણે કોરીયા, ચીન, હીંદી ચીન કે ઇંડોનેશીયાનું માનસ તેમજ તેમની જરૂરીયાતો સમજવાને વધારે શક્તિમાન છીએ. એટલે જ હું અત્યંત ગંભીરતા અને નમ્રતાપુર્વક કહું છું કે એશીયાને પણ જે બાબતો સાથે વત્તીઓછી નિસબત છે એવી બાબતોનું એશીયાની ઉપેક્ષા કરીને નિરાકરણ કરવામાં પશ્ચિમી રાષ્ટ્રો થાપ ખાય છે, પણ તેઓ એમાં સર્વાંશે નિષ્ફળ જશે. આપણે આજે વિશ્વશાંતીની સ્થાપના માટે વિશિષ્ટ સ્થાન ધરાવીએ છીએ. બીજા લોકો દિમાગ ગુમાવી દે એટલે આપણે આપણું સ્થાન કેમ ગુમાવીએ? એમ કરવાથી આપણે કોઇ પણ દેશની, વિશ્વની કે વિશ્વશાંતીની સેવા નહીં કરી શકીએ. આપણે દલીલ કરવા ઇચ્છીએ છીએ. જ્યારે યુદ્ધની નોબતો વગતી હોય ત્યારે આપણો અવાજ ન પણ સંભળાય. પરંતુ મને ખાતરી છે કે જગતના કુટ પ્રશ્નોનો ઉકેલ લાવવો હશે તો એવા અવાજો ગમે ત્યારે તેમને સાંભળવા જ પડશે."

રાજાજીનો ટેકો

શ્રી. રાજગોપાલાચાર્ય, જેમણે ભારત ના પ્રધાનમંડળમાં સ્થાન લીધું છે પણ જેમને કોઈ ખાસ ખાતું સોંપાયું નથી, તેમણે પાર્લામેંટમાં એક કલાક ભાષણ કરીને પંડીત નેહરૂની કોરીયા સંબંધી નીતીનું સચોટ સમર્થન કરતાં કહ્યું: "હિંદ જગતના સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘના તંત્રને સાચવવાને બળવાન બનાવવા માગે છે. એ સંઘના સભ્ય તરીકે ભારતે આક્રમણ રોકવાના ઠરાવને પુરો ટેકો આપ્યો. ભારતે એથી વધુ કંઇ કર્યું હોત તો એનો અર્થ એવો થાત કે આક્રમણ પર અંકુશ મુકવાને બદલે તે દાવાનળ પેદા કરવામાં મદદ કરત, પણ એ તો આપણે ટકાવવા માગીએ છીએ."

'વ્યવસ્થિત કર્તવ્ય'

આ હેતાં પાર્લામેન્ટમાં નાગરીક અધિકાર (સિવિલ લિબર્ટી) વિષેની ચર્ચામાં પંડીત હૃદયનાથ કુંઝરૂની ટીકા ને ઉત્તર આપતાં ગૃહપ્રધાન સરદાર પટેલે કહ્યું હતું કે "હિંદુ મહાસભા સાથે સંકળાયેલી કેટલીક વ્યક્તિઓએ રાષ્ટ્રપિતાની હત્યા કરવાનો નિરધાર કર્યો હતો એ હકીકત તો સર્વવિદિત છે. આ લોકોએ રાષ્ટ્રપિતાની હત્યાથી ન અટકતાં વડા પ્રધાન (પંડીત નેહરૂ) ની હત્યા કરવાનો નિશ્ચય કર્યો હતો. (હીંદુ મહાસભાના પ્રમુખ) શ્રી. ભોપટકરની નીકટની એક વ્યક્તિએ આ માહિતી આપી છે." વધુમાં સરદારે જણાવ્યું કે "દેશમાં કોમ કોમ વચ્ચે ધિક્કાર અને વેરઝેર જાગૃત કરવા માગતા તથા હીંસાત્મક પદ્ધતિથી ભારત ના લોકશાસિત સમાજને છિન્નભિન્ન કરવા માગતા લોકો તરફથી આવતો પડકાર ઝીલવા સરકાર બનતા પ્રયાસ કરશે." વીરોધને ગુંગળાવવા ખાતર જ કોઇ વ્યક્તિની ધરપકડ થઇ હોય એવો એક પણ દાખલો રજુ કરવાનો પડકાર સરદાર પટેલે કર્યો હતો. તેમણે કહ્યું: "પુર્વ એશીયામાં ભારત જ એક એવો દેશ છે જ્યાં લોકશાહી અમલમાં મુકી શકાય છે. ગમે તેટલા હિંસક પ્રચાર પણ આ દેશમાં સરકાર ને શાંતી અને વ્યવસ્થા જાળવતી અટકાવી શકશે નહીં. "મુંબઇ પ્રાંતને સામ્યવાદી અને કોમી પ્રવૃત્તિના જુના કેન્દ્ર તરીકે ઓળખાવી સરદારે તે પ્રદેશમાં કાયદો અને વ્યવસ્થા જાળવવા માટે મુંબઇ સરકારની તારીફ કરતાં કહ્યું: "મુંબઇ પ્રાંતમાં ક્રાંતીવાદી હોવાનો દાવો કરનાર કેટલાક આ દેશ માં હીંદુ રાજ્ય—એટલું જ નહીં પણ કદાચ બ્રાહ્મણ રાજ્ય—સ્થાપવાનો ઇરાદો સેવે છે. જો પ્રજાના એક વર્ગની એ જ નેમ હોય તો તેવાઓને અટકાયત માં રાખીને અમે એક સભ્ય સરકારની પ્રાથમિક ફરજ જ બજાવી રહ્યા છીએ. સરકાર જરૂરી હોય તે કરતાં વધુ સમય માટે કોઇને જેલમાં રાખતી નથી. થોડાક ઝનુની ને પાગલ માણસોની સ્વતંત્રતા માટે લાખો કરોડોનું નાગરિક સ્વાતંત્ર્ય ભયમાં મુકી શકાય નહીં."

સામ્યવાદીઓની ભાંગફોડ નીતિ

આ વિષે સરદારશ્રીએ કહ્યું: "વહીવટી તંત્ર તેમજ પોલીસના બબ્બે વરસ ના અવિરત અને ભગીરથ પ્રયાસો બાદ આ લોકોને હવે એ વાત ઉતરી છે કે બોંબ અગર તેજાબના ગોળા ફેંકવાની, રેલવે વહેવારમાં ભંગાણ પાડવાની અને તારનાં દોરડાં કાપવાની આ પ્રકારની ક્રાંતિ સફળ નીવડશે નહીં આ વાત તેઓને બે વરસ બાદ સમજાય છે, પરંતુ તે કેટલા ભોગે? રેલવે વહેવારમાં ભંગાણ પડવાથી કેટલા નિર્દોષ માનવીઓએ જાન ગુમાવ્યા છે? આ નિર્દોષ માણસો માટે સહાનુભુતી નો એક શબ્દ પણ ઉચ્ચારવામાં આવ્યો નથી. મુંબઇ સરકારને મતભેદ હોવા છતાં તેણે મુંબઇની હાઇકોર્ટના ચુકાદાઓને માન આપી ઘણા સામ્યવાદીઓને છોડયા. પણ છુટયા બાદ તુરત જ તેમના આગેવાને પહેલી જ અખબારી મુલાકાતમાં કહ્યું કે "હૈદ્રાબાદના કેટલાક જીલ્લાઓમાં બની રહ્યું છે તે ધોરણે હિંસક માર્ગો દ્વારા મુક્તિ માટે તેને એક મુક્તિ લશ્કરની જરૂર છે. તમે આ દેશમાં આવું ચલાવવા દેવાનું ઇચ્છો છો? અને તમે શું આ વર્ગના લોકો માટે નાગરિક સ્વાતંત્ર્યની ભલામણ કરો છો."

ગીતા અને વેદ વિષે સંશોધન

હીંદના જુદા જુદા ભાગોમાંથી દસ વિદ્વાનો તરફથી ગીતા અને વેદ વિષે ઉંડાં સંશોધનનું કાર્ય ટુંક સમયમાં શરૂ થશે. તેઓનું કામ સેંકડો અંગ્રેજી અને પુર્વની ભાષાના દસ્તાવેજોનો હિંદી માં તરજુમો કરવાનું અને પરદેશોની મુલાકાત લેવાનું રહેશે. વીદ્વાનો દસ વર્ષમાં પોતાનું કાર્ય પુરૂં કરવાની આશા રાખે છે. આ કાર્ય જે દીલ્હીમાં એક ધાર્મીક ટ્રસ્ટ તરફથી યોજવામાં આવેલું છે, તે ધાર્મીક તત્વજ્ઞાનની દીલ્હીમાં સ્થાપવામાં આવનાર એક સ્થાયી સંસ્થામાં ચલાવવામાં આવશે. આ જાતની સંસ્થા હીંદમાં સૌથી પહેલી ગણાશે. વિદ્વાનો પ્રથમ ગીતા પરનું કામ ઉપાડશે. ગીતાપર લખાયેલાં જુદા જુદા ભાષ્યોની તેઓ તપાસ કરશે અને ઘણા ગીતાની તારીખ અને તેના શિક્ષણ વીષેના અનેક તકરારી પ્રશ્નોના જવાબો આપવાનો પ્રયત્ન કરશે. ગીતાનો ઐતિહાસીક પાયો નક્કી કરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં તેઓને નક્કી કરવું પડશે કે શ્રીકૃષ્ણ અને અર્જુન એ ખરી વ્યક્તિઓ હતી કે નહિ અને મહાભારતનું યુદ્ધ એ ખરૂં યુદ્ધ હતું અને તેમાં ભાગ લેનાર કૃષ્ણ અને અન્ય જનો ઐતિહાસીક પાત્રો હતા કે નહિ. મહાત્મા ગાંધીજીની માન્યતા તો એ હતી કે મહાભારતનું યુદ્ધ એક મનુષ્યની અંદરની સારી અને નઠારી વૃત્તિઓ વચ્ચેના યુદ્ધનું નીરૂપણ કરનારૂં હતું.

—હીંદથી ન્યુ ચાઇના ટીયેન્ટસીન ખાતે શણનું કનસાઇનમેન્ટ લઇને જનારી પહેલી હીંદની બોટ ઓગસ્ટ તા. ૧૪ મીના કલકત્તાથી ઉપડી છે. સપ્ટેમ્બર તા. ૩ જીના તે પહોંચવા વકી છે. કનસાઇનમેન્ટ ખાનગી પેઢીનું છે.

ઈસ્ટ આફ્રિકાના હીંદીઓ

ઈસ્ટ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન નેશનલ કોંગ્રેસની ટુંક મુદત પર એલડોરેટ ખાતે મળેલી બેઠકમાં થએલાં ભાષણો અને ચર્ચાઓના પ્રસિદ્ધ થએલા હેવાલ પરથી 'ઇસ્ટ આફ્રિકન સ્ટેન્ડર્ડ' ઇસ્ટ આફ્રિકા ખાતેના હીંદ સરકારના કમીશનર શ્રીમંત અપાસાહેબ પંતને કેટલાક પ્રશ્નો પુછ્યા હતા. એ પ્રશ્નો અને તેના જવાબો નીચે આપીએ છીએ:

સ. ઇસ્ટ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ મી. જે. એમ. નેઝરેથે શનીવારે એલડોરેટમાં મળેલી બેઠકમાં કરેલાં ભાષણનો હેવાલ આપે વાંચ્યો છે?

જ. હા.

સ. એ ભાષણ અપાયું તે પહેલાં આપે તેની નકલ જોઇ હતી?

જ. ના.

સ. કોંગ્રેસ તરફથી થએલી ચર્ચાઓ અને થએલા ઠરાવોનો હેવાલ આપે વાંચ્યો હતો?

જ. હા.

સ. ઇસ્ટ આફ્રિકાની યુરોપીયન કોમ પ્રત્યે વીરોધની નીતી અને યુરોપીયન કોમની સામે બીન-યુરોપીયન મોરચો ઉભો કરવાના વીચારને ઉત્તેજન આપવું એ શું ઇસ્ટ આફ્રિકાના સવાલો પ્રત્યેની હીંદ સરકારની વલણ છે અને કમીશનર તરીકે ઇસ્ટ આફ્રિકાની સરકારોને એ રીતે રજુઆત કરવાનું અને આ દેશમાં હીંદી કોમને એ રીત નું ઉત્તેજન આપવાનું આપનું કામ છે?

શ્રી. પંતે આ સવાલનો જવાબ નીચે પ્રમાણે વીસ્તારથી આપ્યો:

જ. ઇસ્ટ આફ્રિકાની યુરોપીયન કોમ સામે વીરોધની લાગણી ફેલાવવા નો વીચાર એ હીંદ સરકારની નીતી કદી હોઇ શકેજ નહિ. બલકે હીંદ સરકાર તો સઘળી કોમોને એક જ સમાજ રચનામાં સંગઠીત થએલી જોવાને અત્યંત ઇન્તેજાર છે અને તેના પ્રત્યે સહાનુભુતી ધરાવે છે.

ઇસ્ટ આફ્રિકાની હીંદી કોમને માટે કે તેની વતી હીંદની સરકારે નીતીઓ ઘડવાનો સવાલ જ નથી. પરંતુ આ દેશની શાંતીમય પ્રગતીને માટે એક સંયુકત નીતી ઘડવામાં હીંદી કોમ અન્ય વર્ગોની સાથે સહકાર કરે એ તે પસંદ કરે છે. એ બાબતમાં કમીશનર તરીકે મારૂં કામ વસ્તુસ્થિતિને મીત્રભરી લાગણીથી નીહાળવાનું અને હીંદ સરકારને ખબર કરવાનું અને બનતા બનાવોપર અને દુનીયામાં તેના શાં પરીણામો થવા સંભવ છે એ બાબત માં સલાહ આપવાનું છે.

વધુમાં મારે ઉમેરવું જોઇએ કે ઇસ્ટ આફ્રિકામાં વસતા લોકો માટે નીતીઓ ઘડવાનો હીંદ સરકારનો જરાયે ઇરાદો નથી, આ દેશની જુદી જુદી કોમોના પ્રતિનિધિઓનું કામ સીધા ઇસ્ટ આફ્રિકાની સરકારને રજુઆતો કરવાનું છે અને હીંદ સરકાર નું કામ માત્ર તેવી રજુઆતોની નોંધ લેવાનું છે.

હીંદ સરકાર આ દેશના હીંદીઓ માટે કંઇ પણ ખાસ હકો માંગતી નથી અને પંડીત નેહરૂએ સ્પષ્ટ જણાવેલું છે કે આ દેશના પછાત વર્ગોની પ્રગતીને આડે આવે એવા કંઈ પણ ખાસ હકો અમે માગતા નથી.

અન્ય દેશોમાં જતા હીંદીઓને હીંદ સરકાર એ દેશોના વતનીઓ તરીકે ગણવાની અને જે દેશમાં તેઓ વસતા હોય એ દેશની પ્રગતીમાં પોતાનું સર્વસ્વ હોમી દેવાની સલાહ આપે છે. તેઓના સવાલોના ઉકેલને માટે તેઓ દિલ્હી તરફ નજર કરે એમ હીંદ સરકાર માગતી નથી.

સ. ચોથો સવાલ જો ઇસ્ટ આફ્રિકાના સવાલો પ્રત્યે હીંદ સરકારની વલણ રજુ નહિ કરતો હોય તો આપ કમીશનર તરીકે કોંગ્રેસની ચર્ચાઓ અને ઠરાવો જે નીતીની રજુઆત કરે છે એ નીતીને સમંત છો?

જ. હીંદ સરકારની નીતી અને વલણ વીષેના ખુલાસા પછી આ નીતી અને વલણને મારે સંમત થવા યા નહિ થવાનો સવાલ ઉઠતો નથી

સ. આ નીતી, જેને કોંગ્રેસે સર્વાનુમતે ટેકો આપેલો છે, તેના સંબંધમાં સ્થાનીક હીંદી કોમના નેતાઓએ ઇસ્ટ આફ્રિકામાં હીંદ સરકારના કમીશનર તરીકે અગર અંગત રીતે સલાહ માંગી છે?

જ. એ સવાલને હું આ રીતે મુકીશ આ નીતી, વલણ અને પંથ ચાલુ ચર્ચાના વીષય હોઇ હું સભાઓ વીગેરેમાં જાઉં ત્યારે સ્વાભાવીક રીતે મારી હાજરીમાં તેની ચર્ચા થતીજ હોય અને હીંદીઓની વલણથી તેમજ આફ્રિકન અને યુરોપીયન લોકમતથી બેશક હું વાકેફ થાઉં છું, કારણ લોકમતની જુદી જુદી વલણથી વાકેફ રહેવું એ મારૂં કામ છે.

પરંતુ જો તમે પુછતા હો કે એ નીતીઓને અનુસરવા વીષે અથવા તેના અમલને વીષે હું તેઓને સલાહ આપું છું કે કેમ તો મારે કહેવું જોઇએ કે એ હું નથી આપતો. હું એમ નહિ કહું કે ચર્ચાઓ અને વાતોમાં હું ભાગ નથી લેતો. પરંતુ આ નીતીઓ કમીશનર તરીકે અથવા અંગત રીતે મારી સલાહ માંગેલી હોવાના અથવા મેં આપેલી હોવાના પરીણામે થએલી છે એમ નહિ કહી શકાય.

હીંદ સરકારની એક નીતી એ છે કે આંતરજાતીય સહકાર અને સહકાર થી થએલી આંતરજાતીય માનવ સમાજ રચના હોવી જોઇએ. એ તો એક સામાન્ય સિદ્ધાંત છે. પરંતુ જો તમે એમ પુછતા હો કે યુરોપીયનો સામે હીંદીઓ અને આફ્રિકનોનો સંયુકત મોરચો કરવાની તમે ઉશ્કેરણી કરેલી છે કે કેમ, તો હું કહીશ કે એવું મેં કરેલું નથી. વધુમાં મારે ઉમેરવું જોઇએ કે એવો મોરચો જો થયો હોય તો મારા મત પ્રમાણે તે આ દેશના સવાલોનો શાંતીમય [illegible] ભર્યો ઉકેલ કરનારો નહિ થાય. [illegible] મત પ્રમાણે એવો જાતીય [illegible] નહિ થવો જોઇએ.

કોઇ પણ જાતીય મોરચો [illegible] ની શાંતીમય પ્રગતીને માટે [illegible] થઇ પડશે. આ દેશના [illegible] ઉકેલ સંપુર્ણ જાતીય [illegible] અને અરસપરસ સમજુતી, [illegible] અને પ્રેમથીજ આવી શકશે.

નૈતિક પતન—દુનીયાના દુઃખોનું ખરૂં કારણ

સત્ય અને અહીંસાનો માર્ગ—તેનો ઈલાજ

ઉચ્ચતા સેવાને માર્ગે, બળજબરીના નહિ

શ્રીમન અપાસાહેબ પંતે ઈસ્ટ આફ્રિકામાં કરેલું નીવેદન

બ્રીટીશ ઇસ્ટ આફ્રિકા ખાતેના હીંદ સરકારના કમીશનર અને બેલજીયન કોંગો ખાતેના કોન્સલ જનરલ શ્રીમન અપાસાહેબ પંત નયરોબીના 'ડેલી ક્રોનીકલ'ને આપેલી મુલાકાતમાં નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:

પંદરમી ઓગસ્ટના દીવસે જે આદર્શોપર અમે મેળવેલી આઝાદી રચાયેલી છે એ આદર્શોને અમે પુનઃ સ્થાપિત કરીએ છીએ.

આ વર્ષે એ દીવસે પચાસ વર્ષ પુરાં થાય છે. વીસમી સદીના પહેલા અરધા ભાગમાં એશીયાની પ્રજા દુનીયા ની વીજ્ઞાનીક કે આર્થીક ખીલવણીમાં મહત્વનો ફાળો આપી શકી નહોતી એ સમયે એશીયા નીદ્રિત અવસ્થામાં પડેલું હતું અને દુનીયાને મદદ કરી શકે તેમ નહોતું.

પરંતુ બીજા અરધા સૈકામાં દુનીયા એ નુતન એશીયાનું સર્જન નીહાળ્યું છે. આ સૈકાનું એ નવું બળ જરૂર અન્ય દેશો અને અન્ય પ્રજાઓની પ્રગતીમાં મહાન ફાળો આપી શકશે.

એશીયાના ત્રણ દેશો તો કોમનવેલ્થ માં જાતી, ભાષા અને ધર્મનું સંગઠન કરી રહ્યા છે. એ એક મહાન પ્રગતી થઇ રહી છે અને કોમનવેલ્થમાં માનવસંબંધનો એક મહાન અખતરો થઇ રહ્યો છે. આ સાહસની સફળતા થી જગતના ઐક્યનો પાયો નખાશે. આથીજ હીંદમાં અમે તેને વેગ આપવા માગીએ છીએ.

છેલ્લા બસો વર્ષ દરમીયાન પશ્ચિમ દુનીયાના સાધનોને ખીલવી રહ્યું હતું અને ઘણા બીન-યુરોપીય દેશો અને પ્રજાઓને તેણે જીવનની ઘણી સારી વસ્તુઓ આપેલી છે, જેમાં રાજકીય અને સામાજીક જીવનના માર્ગના સમાવેશ થાય છે. પરંતુ તેની સાથે દુભાગ્યે તેણે દુનીયાને લડાઇઓ પણ આપેલી છે. અન્ય દેશોએ પણ એ લડાઇઓ અને તંગ સ્થિતિઓમાં ફાળો આપેલો છે, જેમાં સૌથી ખરાબ અને જોખમભરેલી જાતી [illegible] ભેદની છે.

મને ખાત્રી છે કે એશીયાની પ્રજા ઓની મહેનતથી અને તેઓ [illegible] આ તકરારોનો કાયમનો ઉકેલ [illegible] જશે. પરંતુ એ ઉકેલ ન આવે ત્યાં સુધી દુનીયામાં શાંતીભર્યું અને પ્રગતીશીલ સામાજીક બંધારણ નહિ સ્થપાય.

આ ઉકેલ લાવવામાં હીંદનો [illegible] અને જ્યાં જ્યાં હીંદીઓ વસી [illegible] છે તેઓનો ફાળો, મહાત્મા ગાંધીએ શીખવેલી રીતો અમલમાં મુકવામાંજ અને ગાંધીજીના સત્ય અને અહીંસાના શસ્ત્રોથીજ તેનું કાયમનું સમાધાન આવી શકશે, એ દુનીયાના [illegible] લોકોને ઠસાવવામાંજ રહેલો છે.

દુનીયાનું ખરૂં દરદ નૈતિક પતન છે એ વિષે મને જરાયે શંકા નથી.

મનુષ્યને મનુષ્યમાં વિશ્વાસ નથી અને જીવનની ઉચ્ચ વસ્તુઓમાં વિશ્વાસ નથી. લોકો સ્થુલ વસ્તુઓ અને બળજબરીથી સ્થીરતા સાંધવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. આપણામાના ઘણાખરા એમ માને છે કે ખરાબ સાધનોથી સારા હેતુઓ સિદ્ધ થઇ શકે.

પરંતુ હીંદે બતાવી આપેલું છે અને બતાવવાનું ચાલુ રાખવું જોઇએ કે એ ખરો માર્ગ નથી પરંતુ સત્ય અને અહિંસાથીજ નૈતિક પતનનું આ દરદ દુર કરી શકાશે.

અહીંસાનો અર્થ એવો નથી [illegible] કે અન્યાયને નમી જવું, પરંતુ અહિંસા થી તેનો વીરોધ કરવો.

પરંતુ ખરો સવાલ એ છે કે [illegible] સ્થુલ બળથી દુનીયાની તકરારોને [illegible] લાવી શકાશે ખરો કે આ માટે જવાબદાર અનીષ્ટો જે વધી છે તેનું નીવારણ અહીંસાના જ થઇ શકશે?

મારી ખાત્રી છે કે માર્ગથી ખરૂં અને કાયમનું લાવી શકાશે અને નૈતિક પતન આફતમાંથી દુનીયાને ઉગારી

તેનાથીજ શાંતી અને સંતોષ સ્થપાશે જેથી માનવી પોતાનું વ્યકિતત્વ સંપુર્ણપણે કેળવી શકશે અને માનવ સમાજને નીતીના પાયાપર રચના કરી શકાશે.

દક્ષ્ટ આફ્રિકામાં મારા હીંદી બંધુ ઓને મારે એટલુંજ કહેવાનું છે કે તેઓએ પોતાને અન્ય પ્રજાઓ કરતાં કદી ઉચ્ચ લેખવા નહિ જોઇએ વીજ્ઞાને બતાવી આપેલું છે કે કોઇ પણ પ્રજા બીજી કરતાં ઉચ્ચ નથી. આપણે ઉચ્ચ નીચની દ્રષ્ટિએ વીચારજ નહિ કરવો જોઇએ. ખરી ઉચ્ચતા બીજાની સેવામાં અને ખરા સાધનો વડે ખરા સવાલની સેવા કરવામાં રહેલી છે જો તમે ખરેખર ઉચ્ચ હશો તો તમારી ઉચ્ચતાનો ગર્વ કદી નહિ કરો પરંતુ સેવા કાર્ય કર્યે જશો.

બળજબરીથી અને તુમાખીથી અથવા ધન સંપતિ અને સત્તાના દમામથી મેળવેલી ઉચ્ચતા કદી ટકી શકતી નથી. તેથી વીનાશજ પેદા થાય છે. સેવાદ્વારા મેળવાયેલી ઉચ્ચતાજ માનવી ની શાંત પ્રગતીની ખાત્રી આપનારી અને સમાજને સંગઠીત કરનારી છે.

કુદરતી ઉપચારો

(લેખક: મી. રોબર્ટ લોરેન્સ મેકકીબન)

(૪)

બીજું વિશ્વ યુદ્ધ શરૂ થયું ત્યારે બ્રીટનને યુ-બોટના ઉપદ્રવની બહુ ચીંતા થવા લાગી. પહેલાં વિશ્વ યુદ્ધ દરમીયાન તેની પ્રજાને લગભગ ભુખા મરવું પડ્યું, કારણ, જરમન સબમરીનોએ અનાજ લાવતી ઘણી આગબોટો ડુબાડી દીધી. એટલે સરકાર તુરત કામે લાગી અને પોષણ ના વીજ્ઞાનના નીષ્ણાતોની સાથે મસલેતો કરવા લાગી. એટલે કે, અનાજના ગુણોનો અભ્યાસ કરવામાં આવ્યો, જેથી મળી શકતા અનાજના પુરેપુરાં તત્વોનો ઉપયોગ કરી શકાય.

એવા મસલત કરવામાં આવેલા એક નીષ્ણાત મેજર-જનરલ સર રોબર્ટ મેકકેરીસન હતા, જેમણે હીંદમાં ઘણા વર્ષ ગાળ્યાં હતા, જ્યાં તેમણે જાણુવા જેમ સંશોધનો કરી આપી દુનીયાને અમલની થઇ પડે તેવી કેટલીક શોધો કરી હતી.

મી. મેકકેરીસન યુવાન હતા ત્યારે ઉત્તર હીંદમાં ગીલગીટ એજન્સીમાં ડીસ્ટ્રીકટ સરજન તરીકે કામ કર્યું હતું. ત્યાં તેમણે જોયું કે હુંઝાની ખીણુના લોકો અસાધારણુ રીતે તંદુરસ્ત હતા. ભાગ્યેજ કદી બીમાર પડતા. શરીરે મજબુત હિમતવાન અને ખુશનુમા હતા. પાછલાં વર્ષોમાં તેમણે કરેલા કેટલાક અખતરાઓ વખતે તેમણે એ વસ્તુ યાદ રાખી.

જુદી જુદી જાતીના લોકો કયું કયું અનાજ ખાતા હતા તેની અસરનો તેમણે અખતરો કર્યો. આ અખતરો ધોળા ઉંદરોપર કરવામાં આવ્યો હતો જેઓને સાફ અને સગવડભર્યા પાંજરાં ઓમાં આદર્શ સ્થિતિમાં રાખવામાં આવ્યા હતા. આ ઉંદરો કેમ જાણે ઉંદરોના સ્વર્ગમાંજ રહેતા ન હોય એવું લાગતું. તફાવત માત્ર એટલોજ હતો કે જુદી જુદી જાતના ઉંદરોને જુદી જુદી જાતનો ખોરાક આપવામાં આવતો હતો.

કેટલાક ઉંદરોને મી. કેરીસન પંજાબના સિક્ખોનો ખોરાક આપતા. બીજાઓને દક્ષિણ હીંદના મદ્રાસીઓનો ખોરાક આપતા. વળી બીજાઓને હીંદના બીજા ભાગોના લોકો ખાતા હતા એ ખોરાક આપતા. અને કેટલાકને હુંઝાની ખીણુના લોકો ખાતા હતા એ ખોરાક આપતા.

એથી પરિણામ શું આવ્યું? ભારે રસીક વસ્તુ બની. જે લોકોનો ખોરાક તેઓ ખાતા હતા એ લોકોનાજ રોગો તેઓને થવા લાગ્યા. દક્ષિણ હીંદમાં ગરીબ લોકો ચોખા વીગેરે વસ્તુઓ ખાતા એ વસ્તુઓ જે ઉંદરોને આપવા માં આવી હતી તેઓને ત્યાંના લોકોના જેવાજ રોગો અને તકલીફો થવા લાગી. એજ જાતના ચામડીના રોગો, શારીરીક નબળાઈઓ, દમ, ગુમડાં, વીગેરે થવા લાગ્યાં.

પરંતુ હુંઝાની ખીણુના લોકોનો ખોરાક જે ઉંદરોને આપવામાં આવ્યો એ ઉંદરો મજબુત, તંદુરસ્ત અને ખુશનુમા હતા, જેવા એ ખીણુના લોકો હતા.

પાછળથી મી. મેકકેરીસને બીજા ઉંદરોને લંડનમાં લોકો જે ખોરાક લેતા હતા તે—સફેદ રોટી, મુરબો, મીઠાઇઓ, ચા, ટીનમાં આથેલી વસ્તુ ઓ વીગેરે આપ્યો. તેનું પરિણામ શું આવ્યું? એ ઉંદરોના દાંત બગડ્યા, નાડીના રોગો, કબજીયાત, એપેન્ડી-સાઇટીસ, પેટની ગાંઠ, ખુજલી વીગેરે દરદો લંડનમાં અંગ્રેજોને થાય છે તેવા થવા લાગ્યા.

હુંઝાની ખીણુના લોકોના ખોરાકની ખુબી શું હતી? પ્રથમ તો એ લોકો પોતાની જમીનની સંભાળ પોતાની માતાની સંભાળ લે તેવી રીતે લે છે, અને હકીકતમાં એ તેઓની માતાજ છે! એટલે જમીનમાંથી જે કંઈ તેઓ લે છે તે ફરી પાછું ખાતરના રૂપમાં તેને પાછું આપી દે છે. ખાતરને તેઓ કદી બાળી નથી નાખતા. ખરી ગયેલાં પાંદડાં વીગેરે કચરો તેઓ ફેંકી નથી દેતા. સઘળી વસ્તુઓ જમીનમાંથી ઉપજેલી તે પાછી તેને આપી દેવામાં આવે છે.

એ લીધેલું પાછું આપી દેવાનો નીયમ છે, જે જીવનનો એક કાયદો છે. કુદરત પાસેથી આપણે મેળવેલી વસ્તુ કુદરતને પાછી આપી દેવી જોઇએ. એ આપણી માતા છે; એ આપણો જીવ છે. તેની વસ્તુનો ઉપયોગ થઇ રહ્યા પછી તે તેને પાછી આપી એ તો એ તેનાથી બમણું આપણને પાછું આપશે.

વળી હુંઝાના લોકો અનાજ તેના મુળ સ્વરૂપમાં ખાય છે. તેઓ સફેદ રોટી કે સફેદ આટાની બનેલી કેક વીગેરે નથી ખાતા. આખા ઘઉંના તાજા દળેલા લોટની રોટલી ખાય છે. તેઓ સુકો મેવો—એપ્રીકોટ, અને ખાસ કરી મલબરી (એક જાતના બોર) ખાય છે. અને અનેક જાતના શાક ભાજી કાચાં ખાય છે. જે કંઈ તેઓ પકાવે છે તે જીભને બાળી મુકે અને પેટને નુકસાન કરે એવા તરેહવાર મસાલાઓ વગર સાદી રીતે આખું જ બાફે છે કે શેકે છે, તેઓ માંસ બહુ થોડું ખાય છે, મિષ્ટાન્ન જરાયે ખાતા નથી. ટીનની આથેલી વસ્તુઓ કે મુરબા કે બરફમાં આથી રાખવામાં આવેલી સડેલી વસ્તુઓ તેઓ નથી ખાતા.

કહેવાતી સુધારેલી વસ્તુઓ લોકો ખાય છે તેવાજ તેઓ બીમાર પડે છે અને ખરૂં આરોગ્ય ભોગવતા નથી. આપણી આજની દુકાનોમાં જોઇશું તો કુદરતી વસ્તુઓને અકુદરતી બનાવી દીધેલી હોય છે.

આજે મીલવાળાઓ સારા આખા ઘઉં લઇને તેનો સફેદ આટો પીસે છે. તેમાંથી સઘળું થુલુ કાળજીપુર્વક કાઢી નાખવામાં આવે છે. ઘઉંના સઘળા સત્વનો નાશ કરવામાં આવે છે. પછી લોકોને તેની બનાવેલી વસ્તુઓ ખાવાથી કબજીયાત અને જાત જાતના રોગો થાય છે. અને દાકતરો પાસે અને ઇસ્પીતાલોમાં દોડી જાય છે ખુબ દવાઓ પીએ છે અને શસ્ત્રક્રીયાઓ કરાવે છે અને અનેક જાતના દુઃખો ભોગવે છે. કેટલાક સમજુ લોકો કબજીયાત દુર કરવા ભારે કીંમત આપી ખાસ બનાવેલ થુલી ખરીદવા જાય છે. આ કેવું પાગલપણું! પહેલાં અનાજમાંથી થુલી કાઢી નાખવી અને કબજીયાત ઉત્પન્ન કરવી અને પછી કબજીયાત દુર કરવાને એજ થુલી આકર્ષક પાકીટોમાં ભરીને મોટી કીંમતે વેચવી!

જ્યાં ખરા તંદુરસ્ત લોકો હોય છે ત્યાં તેઓ સાદો અને સારો ખોરાક લેતા જોવામાં આવશે. ગરીબ લોકોને હમેશાં તેઓને જરૂરી ખોરાક મળી શકતો નથી. પરંતુ મોટે ભાગે તેઓ બીન-જરૂરી વસ્તુઓ પર પૈસા વેડફી નાખે છે. છોકરાંઓને સ્વીટો માટે પૈસા આપવાને બદલે તેઓએ તેઓને માટે ફળ ખરીદવાં જોઇએ. એક પેનીની સ્વીટ કરતાં છ પેનીના એપલ વધારે સારાં. પેપરમીન્ટ કરતાં શેરડીનો સાંઠો વધારે સારો. પેનીની સ્વીટ કરતાં પેનીની દ્રાક્ષ કે ખજુર વધારે સારાં. બીસ્કીટ કે કેકના કરતાં એક કાચું ગાજર વધારે સારૂં.

જેઓને પોસાય તેઓએ પોતાના છોકરાંઓને કુદરતી મીષ્ટાન્નો આપવા જોઇએ. એ કુદરતી મીષ્ટાન્ન સુકો મેવો છે, જેવા કે, દ્રાક્ષ, ખજુર, અંજીર, પ્રુન્સ વીગેરે અને મધ.

મધ એ ફુલોમાંથી સંગ્રહ કરેલો અર્ક છે. એક આઉંસ મધ બનાવવાને મધમાખીને દસ હજાર ફેરા કરવા પડે છે અને પછી તે પોતાના શરીર ની શકતીનું તેમા સીંચન કરે છે. એ મધ દુનીયામાં સર્વોત્તમ ખોરાક ગણાય તેમાં શી નવાઇ?

કન્ટ્રીના ગ્રાહકો:-

લાપસી............શી. ૧ રતલ.
સેવરધની સોપારી શી. ૬ રતલ.
ધણા દેશી નં. ૧. શી. ૨-૩ રતલ.

મગની દાળ (નં ૧) ... ... રતલ શી ૨
અળદની દાળ (પાવડર વાળી) ... રતલ શી. ૨
અળદની દાળ (ચોકખી નં. ૧) ... રતલ શી. ૨-૬
દેશી સંચોરો..................રતલ શી. ૭-૬

તુવેરની દાળ નં. ૧ ....શી. ૨-૩ રતલ.
તુવેરની દાળ નં. ૨ .... શી. ૧-૬ રતલ.
તુવેર આખી .... શી. ૧-૩ રતલ.
અળદ આખા નં. ૧. .... શી. ૧-૬ રતલ.

એડ્રેસ: ૧૧૦ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.
ફોન: ૨૪૮૪૫.

પરભુ નરસીંહ એન્ડ કુ. (પી) લીમીટેડ.
ડરબનની 30 વર્ષની પુરાણી અને સુપ્રસિદ્ધ દુકાન.

જરમીસ્ટન એશીયાટીક બઝારમાં હીંદીઓ માટે નીશાળ

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

જરમીસ્ટન એશીયાટીક બઝારમાં હીંદીઓ માટે ચાલી રહેલી સીંગ સ્કુલમાં પાંચ વધારાના વર્ગો બાંધવામાં આવ્યા છે જેનું ઉદ્‌ઘાટન જરમીસ્ટનના મેયર કાઉન્સીલર એ. આઇ. ફ્રાંસીસના હસ્તે ઓગસ્ટ તા. ૧૨ મીના કરવામાં આવ્યું હતું. આ વર્ગોનું મકાન પા. ૫૦૦૦ ના ખર્ચે જરમીસ્ટન અને ડીસ્ટ્રીક્ટના મુસ્લીમો તરફથી બંધાવવામાં આવ્યું છે. જરમીસ્ટન એશીયાટીક બઝારની જમીન ખરી રીતે અસ્થાયી છે અને એવી અસ્થાયી જગ્યામાં આવું મકાન બંધાવવાની મદ્રસા કવતાઅલ ઇસ્લામે કરેલાં સાહસની એક ભાષણ કરનારે તારીફ કરી હતી.

નોન-યુરોપીઅન એફેર્સ ડીપાર્ટમેન્ટના મેનેજર મી. ઇ. ડબલ્યુ. સી. બ્યુટનડાખે પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું અને અઢીસો ઉપર લોકો હાજર થયા હતા. મુસ્લીમ કોમે નીશાળે જવાની વયના છોકરાંઓ માટે, સાઉથ આફ્રિકાના નાગરીકો બનવાને લાયક થવા તેઓનું ચારિત્ર ઘડવાને વખતેજ નીશાળ પુરી પાડવાનું આવું સાહસ કર્યું તેની તારીફ કરી. તેમણે કહ્યું કે આ મકાન નહિ થયું હોત તો એ બાળોકો હજુ પણ રસ્તે ભટકવું પડયું હોત, કેમ કે, કેળવણી ખાતાંએ બીન-ગોરાઓ માટે નીશાળ પુરી પાડવાને હજુ એક પાઉન્ડ પણ ખરચેલો નથી. કેળવણી ખાતાના ડીરેકટરની વતી મી. પી. ડબલ્યુ. એસ રખુમને નીશાળને કરકસરની હરીફાઇમાં પાસ થવા બદલ મહારાજ થ્રીફટ કપ ફરી બીજાં વર્ષ માટે ભેટ આપ્યું હતું. આ કપની હરીફાઇ વીટવોટર્સરેન્ડની બસો ઉપર નીશાળો તરફથી દર વર્ષે કરવામાં આવે છે અને જરમીસ્ટન સ્કુલ એ કપ ફરી બીજી વાર જીતી ગઇ તેને માટે તેને અભિનંદન આપ્યું.

મીસીસ આઇ. આર. ગ્રીથે નીશાળને તેના સુંદર કાર્યને માટે એક ચિત્ર ભેટ આપ્યું. મીસીસ ડી. એચ. પેડીએ ક્રીસ્ટમસ સ્ટેમ્પ ફન્ડની વતી બીજાું એક ચિત્ર ભેટ આપ્યું

નેશનલ થ્રીફ્ટ કમીટીના વીટવોટર્સરેન્ડ ડીવીઝનના પ્રમુખ મી. એ. એસ. હોલેન્ડે જરમીસ્ટનની નીશાળની ફતેહ માટે અભિનંદન આપ્યું અને દુનીયામાં આજે કરકસરની ઘણીજ જરૂર હોવાનું જણાવ્યું.

પોલીયો રીસર્ચ ફાઉન્ડેશન માટે નીશાળ તરફથી રેફલ થઇ હતી તેની ઉપજની અઢીસો ગીનીની રકમ લક્ષ્મી પટેલના હસ્તે કાઉન્સીલર ઉર્શુઝનને અર્પવામાં આવી હતી.

બીજાં ભાષણ કરનારાઓમાં કાઉન્સીલરો વેનનબર્ગ, બ્રેકપેનના મેયર ડબલ્યુ. જે. એબર્ટસન, મદ્રસા કવતાઅલ ઇસ્લામના પ્રમુખ મી. એમ. જસાત, સીંગ સ્કુલના પ્રીન્સીપાલ મી. કબોટ અને સીંગ સ્કુલના સ્થાપકના પુત્રી મીસીસ એ. મેયીસ હતાં.

પરચુરણ

—હીંદના વડા પ્રધાન પંડીત નેહરૂએ ઓગસ્ટ તા. ૧૪ મીના પાકીસ્તાનના રાષ્ટ્ર દિન પ્રસંગે પાકીસ્તાનના પરદેશ મંત્રીપર નીચે પ્રમાણે સંદેશો મોકલ્યો હતો: "આપના રાષ્ટ્ર દીન પ્રસંગે પાકીસ્તાન સરકાર અને પ્રજાને હિંદ સરકાર અને પ્રજા તરફથી શુભેચ્છા પાઠવું છું. અમારી હાર્દીક આશા છે કે આપણા બન્ને દેશો વચ્ચેનો સંબંધ અરસપરસ સહકાર અને શુભેચ્છાથી વધારે મજબુત બનશે.

—અનાજ ખાતાના પ્રધાન શ્રી. કનૈયાલાલ મુનશીએ હીંદની પાર્લામેન્ટમાં ઓગસ્ટ તા. ૧૪ મીએ પ્રશ્નોત્તરી વખતે જણાવ્યું હતું કે મદ્રાસ અને બીહારની સરકારો પાસે અનાજનો પુરતો જથ્થો છે અને ભુખમરો, મરણ, અથવા લોકો થોર અને પાંદડાં ખાઇને રહે છે અને બાળકોને વેચે છે એ સઘળી વાતો પાયા વિનાની છે.

—હિંદનો કાંઠાપરનો વેપાર હીંદની બોટો માટે અનામત રાખવાની પોતાની નીતી અમલમાં મુકવાનો હીંદ સરકારે ઠરાવ કર્યો છે. ઓગસ્ટ તા. ૧૪ મીનો નવી દીલ્હીનો સંદેશો જણાવે છે કે એ કાર્ય એક વર્ષમાં પુરૂં થશે. એ મુદત દરમીયાન અને ત્યાર બાદ પણ લાયસેન્સ આપવાનું એ રીતે થશે કે જેથી દેશના લાભો સચવાય.

—ચાલુ વર્ષ દરમીયાન મદ્રાસ, બીહાર, ઉત્તરપ્રદેશ, મુંબઇ, પશ્ચિમ બંગાળના ૨૦૦૦ અને એથી વધુ વસતીવાળા ગામડાંઓમાં ૪૬૦૮ ગ્રામ્ય પોસ્ટ ઓફીસો ખુલ્લી મુકાશે. એ ખુલ્લી મુકાતા ૨૦૦૦ની વસતી વાળું એકે ગામડું હીંદમાં પોસ્ટ ઓફીસ વીનાનું નહિ રહે. ૧૯૪૭ બાદ ૭૦૫૦ ગ્રામ્ય પોસ્ટ ઓફીસો ખુલ્લી મુકાઇ છે.

—રેલ સંકટથી પીડાએલા કેટલાક લત્તાઓમાં અનાજની તંગીને પહોંચી વળવા બરમાની સરકારે હીંદને ૧૦૦૦ ટન ચોખા આપવાની કરેલી ઓફર વડા પ્રધાન પંડિત નેહરૂએ સ્વિકારી છે.

—મદ્રાસની હાઇ કોર્ટમાં એક વધુ મુસ્લીમ બેન એડવોકેટ તરીકે દાખલ થયાં છે. તેઓ મી. પરવીન મીર અમીરૂદ્દીન છે. તેમના મોટાં બેન મીસ નરીમ અમીરૂદ્દીન મદ્રાસ હાઇકોર્ટમાં અત્યાર અગાઉના પ્રેકટીસ કરી રહ્યાં છે. બન્ને મદ્રાસના ડીસ્ટ્રીક્ટ અને સેશન્સ જડજ ખાન બહાદુર મીર અમીરૂદ્દીનના પુત્રીઓ છે.

ખબરપત્રો

૧૫ મી ઓગસ્ટની ઉજવણી

ન્ડોલા (રોડેશીયા) માં સવારના ૭ વાગે ઇન્ડીઅન પ્લે ગ્રાઉન્ડમાં ધ્વજ વંદન કરવા ત્યાંની હીંદી જનતા મોટા સમુહમાં હાજર થઇ હતી. કુમારી મધુબેન મણીભાઇને હસ્તે ધ્વજારોહણ કરાવવામાં આવ્યું હતું. શ્રી. ધનજીભાઇએ ધ્વજ રક્ષક તરીકે વંદેમાતરમ્ અને સલામીના હુકમો આપ્યા હતાં. સાંજે સાડા પાંચ વાગે ધ્વજ અવતરણ અને ટુક પ્રવચનો તથા પ્રાર્થના થઇ હતી. જનતામાં ઉત્સાહ સારો જણાતો હતો.

* * *

પોર્ટ એલીઝાબેથમાં ત્યાંના યુવક મંડળ તરફથી સ્વાતંત્ર દીન નીમીતે ઝંડા વંદન કરવામાં આવ્યું હતું. સવારના ક્ષત્રીય ગુજરાતી સભા ભવનમાં જનતા ભેગી થઇ હતી. પ્રાર્થના તથા રાષ્ટ્રીય ગીતોથી વાતાવરણ ઉલ્લાસ અને આનંદ ભર્યું લાગતું હતું.

ઇસ્ટ લંડન હિંદુ સોસાયટીની જનરલ સભા

ઇસ્ટ લંડન હીંદુ સોસાયટીની ૨૬ મી વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ તા. ૩૦-૭-૫૦ના રવીવારે સંસ્થાના હોલમાં મળી હતી. પ્રભુ પ્રાર્થના બાદ હિસાબ અને રીપોર્ટ મંજુર થયેલાં અને આગામી વર્ષ માટે નીચેના કાર્યવાહકો ચુંટાયા હતા.

પ્રમુખ: પ્રેમભાઇ દુલ્લભ, ઉપ-પ્રમુખ: કુંવરજીભાઇ દુલ્લભ, 'મંત્રી: મોહનલાલ બ. હરીભાઇ, ઉપ-મંત્રી: દલપતભાઇ નાથુભાઈ માધવ, ખજાનચી: જીવણભાઈ મકન, કમીટી: મેસર્સ પ્રભુભાઇ ભાણાભાઈ, મીઠાભાઇ રણછોડ, વલ્લભાઇ કરસન જગજીવન ગંગારામ, વાલજીભાઈ ઉકાભાઇ, મંગુભાઇ વશનજી અને રામલાલ બ. હરિભાઇ.

દર રવીવારે રાતે આઠ થી દસ વાગ્યા સુધી સંસ્થાના મંદીરમાં સામુદાયીક પ્રાર્થના અને ભજનનો કાર્યક્રમ યોજાય છે. જેમાં સર્વે હીંદુ ભાઇ બહેનોને સહકાર આપવા વિનંતિ છે.

ચર્ચાપત્ર

લગ્ન પત્રીકા

ઉપયુક્ત વિશયપર થોડા અઠવાડીયાં પર આ પત્રની કટારોમાં જે ચર્ચા કરવામાં આવી હતી તેના જવાબમાં એક મીત્રે નીચલી કંકોત્રી મોકલી છે જે વાંચકો સમક્ષ રજુ કરૂં પત્રીકા ખુબ સાદી છે. ઉપર ગણેશજીનો શ્લોક અને મંગળ સાથીઆ છે.

ત્યાર પછી,

ભાઇશ્રી...........

સવીનય નીવેદન કે સં. ૨૦૦૬ ના વૈશાખ વદી ચોથ ને શુક્રવારે, તદનુસાર ૫ મી મે ૧૯૫૦ના દીવસે અમો એ—સ્થાને લગ્ન ગ્રંથી દ્વારા જોડાવાનું નક્કી કર્યું છે.

આ મંગલ પ્રસંગે અમો આપને માનપુર્વક યાદ કરીએ છીએ, અને આપની શુભેચ્છા પ્રથમની પેઠેજ ચાલુ રહે એવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

અમો છીએ,

કુ (કન્યાનું નામ)

(વરનું નામ)

પાછળ

તન્મે મનઃ શિવ સંકલ્પમસ્તુ ॥

લગ્ન વિધિ:—કન્યાના બાપનું નામ તથા ઠેકાણુ.

આવી રીતની આ લગ્ન પત્રીકા હીંદી લીપીમાં લખાયલી છે. હું માનું છું કે ચોકસ કારણો સર વર કન્યા પોતાના નામથી શુભેચ્છકોને નોતરી રહ્યા હોવા જોઇએ. બાકી માતા પીતા, અથવા વડીલોના નામથી નિમંત્રણ અપાવાં જોઇએ. એજ યોગ્ય ગણાય. ઉપલા લખાણમાં ફેરફાર કરી તે યોગ્ય રીતે વાપરી શકાય.

સુશીલા ગાંધી

"મિલાપ"

તંત્રી: મહેન્દ્ર મેઘાણી

આ માસીકમાં દેશ પરદેશના અનેક છાપાંઓમાંથી તારવીને સામગ્રી આપવામાં આવે છે. હાલના ધમાલીયા જીવનમાં નીરાંતે વાંચવું મુશ્કેલ બને છે તેવાઓ માટે આ માસીક રસભરી સામગ્રી પુરી પાડે છે.

૨/૩ માં પોસ્ટેજ સાથે અમારી ઓફીસેથી મળશે.

INDIAN OPINION.
P. BAG,
PHOENIX.

વર્ધા શીક્ષણ યોજના

શિક્ષણ કેવી રીતે આપવું તેની સમજ ગાંધીજીના બેઝીક એજ્યુ શ. મુજબ ૨-૬

ખબરપત્રો

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

ઉપરોકત સંસ્થાની વાર્ષીક જાહેર સભા રવીવાર તા. ૨૦–૮–૫૦ ના ૩–૩૦ વાગે રા. નારણદાસ દયાળના પ્રમુખપણા હેઠળ એસોસીએશન હોલમાં મળી હતી. પ્રાર્થના બાદ મંત્રીનો વાર્ષીક હેવાલ સભા સમક્ષ. રા. નારણભાઇ ખુશાળભાઇએ વાંચી સંભળાવ્યો. બાદ ખજાનચી રા. એલ. બી. પટેલે, રા. આર. આર પટેલે ઓડીટ કરેલો વાર્ષીક હેવાલ રજુ કર્યો તેને સર્વાનુમતે મંજુરી મળ્યા પછી નવા હોદ્દે દારોની ચુંટણી નીચે મુજબ થઇ હતી: પ્રમુખ: ગોવનભાઇ મણીભાઇ, ઉપ-પ્રમુખ: સી. એન. રાણા, મંત્રી: દયાળજી છીબાભાઇ, સહાયક મંત્રી: વનમાળીભાઇ ગોસાઇભાઇ, ખજાનચી: એલ. બી. પટેલ, કોષા ધ્યક્ષ: આર. આર. પટેલ, કમીટીના સભ્યો: રતીલાલ મોરારજી, નાગરજી દેશાઇ, છગનભાઇ નાનાભાઇ, પ્રેમાભાઇ કાનજીભાઇ, દેવાભાઇ ગોપાળજી, કેશવભાઇ ભાણાભાઇ, રણછોડભાઇ ડાહ્યાભાઇ, છગનભાઇ કાનજીભાઈ. જીવણભાઇ નારણ, ભીખાભાઈ ગોપન, નરસીહભાઇ ગોવીંદ, નારણદાસ દયાળ, કલ્યાણભાઇ વનમાળી, ઠાકોરભાઇ મકન, બી. એમ. રાણા, એ. એમ. રાણા, ગાંડાભાઇ સી કેપીટન, હરીશભાઈ આર. કેપીટન, ડાહ્યાભાઇ ભીખાભાઇ, જીવણ કુવરજી, વનમાળી દુલ્લભ, શાંતીલાલ કાલીદાસ, પરભુભાઇ હરગોવનં, છગનભાઇ જીણા.

ગત વર્ષના પ્રમુખ: રા. નારણદાસ દયાળ તથા મંત્રી શ્રી નારણભાઇ ખુશાલભાઇ એ સંસ્થાની કરેલી સેવા બદલ આભાર માનતો ઠરાવ. ભાઇ રતીલાલ દેશાઇ એ મુકયો હતો. તેને દયાળજી છીબાભાઇ એ ટેકો આપ્યો જે હાઉસ વધાવી લીધો હતો. શાન્તીપાઠ બાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી.

ધી સુરત હિંદુ એસોસીએશન

ધર્મશાળા ૧૫ બોન્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

આથી યુનીયનમાં વસતા દરેક હીંદુ ભાઇઓને ખબર આપવામાં આવે છે કે દેશથી આપતા જતા ભાઇઓ માટે ઉપરોકત સંસ્થા તરફથી રહેવાની સગવડ રાખવામાં આવેલી છે. આશા છે કે એનો લાભ દરેક ભાઇઓ લેશે.

ગોવનભાઇ મણીભાઈ
પ્રમુખ.

દયાળભાઇ છીબાભાઈ
સેક્રેટરી.
શ્રી. સુ. હિં. એસોસીએશન.

ધાર્મિક પુસ્તકો

ગીતા હૃદય	૩	૦
પરક્રમ્મા	૫	૩
આર્ય ધર્મ નીતિ ૧૨	૨	૦
મંગળ પ્રભાત (ગાંધીજી)	૧	૦
જીવન નિરિક્ષણ	૫	૬
હજરત મહમદ પેગંબર ઇસ્લામ ધર્મ ઉપર અજવાળુ પાડતુ નાનુ પુસ્તક	૧	૦
સંત દેવીદાસ	૨	૯
યોગ વાસિષ્ટ	૧૦	૦
રામનામ ગાંધીજી	૨	૦
બુદ્ધ લીલા	૧	૬
સુદામા ચરીત્ર	૨	૦
ધર્મક્ષેત્રે કુરૂક્ષેત્રે ભાગ ૧–૨–૩–૪. આમા મહાભારત નવી રીતે આ લેખ્યું છે.	૧૫	૦

Indian Opinion
P. Bag,
Phoenix.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રાસ્તી ૧૯૫૦ ઓગસ્ટ	હીંદુ ૨૦૦૬ શ્રાવણ	મુસલમાન ૧૩૬૯	પારસી ૧૩૧૯ શેહે. કદમી	સુર્યોદય ક.મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
શુક્ર	૨૫	સુદ ૧૩	૧૦	૨૭	૬–૧૯	૫–૩૭
શની	૨૬	,, ૧૪	૧૧	૨૮	૬–૧૮	૫–૩૮
રવી	૨૭	,, ૧૫	૧૨	૨૯	૬–૧૭	૫–૩૯
સોમ	૨૮	વદ ૧	૧૩	૩૦	૬–૧૬	૫–૪૦
મંગળ	૨૯	,, ૨	૧૪	૧	૬–૧૫	૫–૪૧
બુધ	૩૦	,, ૩	૧૫	૨	૬–૧૪	૫–૪૨
ગુરૂ	૩૧	,, ૪	૧૬	૩	૬–૧૩	૫–૪૩

હમેશાં

એકસેલસીયર સબ્સક્રીપશન સર્વીસ કેન્ટોનમેન્ટ, અમદાવાદ, હીંદથી હીંદના પત્રો લેતા જાઓ
છુટક નકલના ઓર્ડરને ધ્યાન આપીશુ
કેટલાંક જાણવાજોગ ગુજરાતી પત્રોના દર.

	દૈનિક માસિક સપ્તાહિક	છુટક શી.	પે.	વાર્ષીક શી.		દૈનિક માસિક સપ્તાહિક	છુટક શી.	પે.	વાર્ષીક શી.
અખંડ આનંદ	મા.	૨	૦	૧૫	ફુલછાબ	સ.		૬	૨૦
આનંદ	સ.		૮	૧૫	પ્રતીમા	મા.	૧	૦	૧૧
બાલજીવન	મા		૬	૮	પુષ્પા	મા.		૮	૭
બહુરૂપી	સ.		૮	૨૫	પ્રજાબંધુ	સ.		૬	૨૭
બાલક	મા.		૮	૮	પ્રવાસી	સ.		૮	૩૬
ભ્રમ	સ.		૭	૨૫	રેખા	મા.	૧	૬	૧૨
ભવિષ્યવાણી	મા.	૧	૬	૧૫	રૂપલેખા	સ.		૮	૩૬
ચેતન	મા.	૧	૬	૧૭	રમાકૃષ્ણ	મા.	૧	૦	૧૨
ચિત્રપટ	સ.		૮	૩૬	રવીવાર	સ.		૮	૨૨
છાયા	સ.		૮	૩૬	સાંજવર્તમાન	મા	૧	૦	૧૨
ચિત્રલેખા	સ.		૮	૩૬	સંજીવન	મા.	૧	૩	૧૪
ચિત્રભારતી	સ.		૮	૩૬	સવીતા	મા.		૮	૮
હીંદુસ્તાન	દ.		૩	૬૫	સ્ત્રી જીવન	મા.	૧	૬	૧૩
જય ભારત	દ.		૩	૬૫	શારદા	મા.	૨	[illegible]	૧૫
કુમાર	મા.	૧	૬	૧૫	સુદર્શન	મા.	૧	૬	૧૮
મજલીસ	મા.	૧	૦	૧૨	તસવીર	મા.		૬	૮
મંગલમ	મા.	૨	૦	૨૦	ઉર્મી-નવરચના	મા.	૨	૦	૧૫
મહિલા જગત	સ.		૬	૧૨	કુમ્મીદ		૩	૦	૧૨
મનોરંજન	મા.	૧	૩	૧૫	વીસમીસદી	સ		૪	૧૫
મોજમજા	સ.		૬	૩૦	વંદેમાતરમ	દ.		૩	૮૫
નવચેતન	મા.	૧	૬	૧૫	યોગી	સ.		૮	૩૬
પ્રજાસત્તાક	સ.		૪	૧૫	યુગછાયા	સ.		૬	૨૦

આ દરો પ્રાકરાન્તા છે અને તેમાં ગમે તે વખતે ફેરફારો થાય
બેંક ડરાફટ અથવા બ્રીટી પોશટલ ઓર્ડરથી બરોબર રકમ સાથે તમારો ઓર્ડર મોકલો.

EXCELSIOR SUBSCRIPTION SERVICE
9 Contonment AHMEDABAD-3 INDIA.

ઉપરાંત અગર બીજા કોઈ પણ પત્રો માટેના ઓર્ડરોને તુરતજ ધ્યાન આપવામાં આવશે.
હીંદના સઘળા પત્રો માટેના લવાજમોના સત્તાવાર એજન્ટો

કેટલાક વાંચવા લાયક પુસ્તકો

રવીન્દ્રનાથ ટાગોર કૃત

ઘરે બાહિરે ૬ ૦
ચતુરંગ અને બે બેનો ૫ ૬
ચાર અધ્યાય અને માલંચ ૫ ૬
રાજર્ષી ૭ ૦
લાવણ્ય ૫ ૦

બાપુના પુસ્તકો

બાપુની પ્રસાદી ૫ ૦
એક ધર્મ યુદ્ધ ૧ ૦
આરોગ્યની ચાવી ૧ ૦

આહાર અને આરોગ્યનું સાહિત્ય

આહાર અને પોષણ ૨ ૦
મેલેરીયા (તેના કારણો અને ઉપાય) ૧ ૦

વિવિધ પુસ્તકો

જય ઇન્ડોનેશીયા ૪ ૦
હિંદનો કોમી ત્રીકોણ ૬ ૦
રશીયાનું ઘડતર ૬ ૦
સાહનવાઝની સંગાથે ૫
કાયાકલ્પ (પ્રેમચંદજી) ભાગ ૧–૨–૩ સેટની ૧૪ ૦
સ્વાધ્યાય ભા. ૧–૨ (સાહિત્ય વિષયના લેખોનો સંગ્રહ) સેટની ૧૧ ૯
આર્થીક ભુગોળ ૨ ૩
આપણી કોંગ્રેસ ૨ ૦
કાશ્મીરનો પ્રવાસ ૬ ૦
સૌનો લાડકવાયો ૭ ૦
સુભાષના સેનાનીઓ ૩ ૬
પગદંડી (ધુમકેતુ) ૪ ૦
સંસાર (મેઘાણી) ૧ ૧૦
મેઘ મનુષ્ય ૬ ૦
સાબરમતી (લેખોનો સંગ્રહ) ૧ ૦
હર્ષમણી ૭
મધુકર વિનોબા ભાવેના અનેક વિષયો ઉપર થએલા પ્રવચનોનો સંગ્રહ ૧ ૦
સોવીયટ રશીયા. (રશીયા વીશે જાણવા જોગ) ૧૦ ૦

સૌરાષ્ટ્રની રસધાર

ભાગ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫
વિવિધ રસથાળ પીરસતી આ સેટની કીમત ૧૫ ૦

નવપરણીતો માટે

પરણ્યા પછી ભાગ ૧–૨–૩ સેટની ૧૮ ૦
લગ્ન સાધના ૭ ૩
જાતીય દામપત્ય જીવન ૯ ૬

નવલ કથાઓ

વિદ્રોહી આત્મા (ખલીલજીબ્રાન ૮ ૦
આશાનુબીજ ભા. ૧ ૨ સેટની ૧૮ ૬
મેઘ બીન્દુ (કથનિકાઓ) ૭ ૦
ક્રાન્તી ૯ ૦
વેણીના ફુલ ૨ ૬
સાગર સમ્રાટ (લેખક જુલે વર્ન) ૧ ૦
પહેલો કાળ ૬ ૦
રાજમાર્ગ (ગાંધી યુગની નોવેલ) ૬ ૦
રાજ સન્યાસી (ધુમકેતુ) ૧૦ ૬
અથડાતા વાદળ ૭ ૬

માણસાઈના દિવા ૭ ૦
માનવતાના મુલ ૬ ૦
મળેલા જીવ ૮ ૦
મોહીની ૮ ૦
પચાસવર્ષ પછી ૭ ૦
ભાગ્ય નિર્માણ (જયભીખ્ખુ) ૭ ૬
યૌવન ભા. ૧–૨ પ્રત્યેકની ૮ ૦
ઉરકની ખુશાબુ ૬ ૦
કલાની સંવત્સરી ૫ ૬
રંગના ચટકા વાર્તા સંગ્રહ ૩ ૦
મહા મુકતી ૭ ૬
લોહીના આંસુ અને બીજી વાતો ૮ ૦
વીરની વાતો ભા. ૧–૨ સેટની ૧૧ ૦
ધ્રુધૂપ અને બીજી વાતો ૬ ૦
વિવાહ મંદિર ૬ ૦
પ્રેમાશ્રમ (સુંદર સેવા ભાવપુર્ણ નવલ કથા) ભાગ ૧–૨ સેટની ૧૪ ૦
રૂપારાણી ૭ ૬
સાગર સમ્રાટ ૩ ૦
સોરઠી જવાહીર ૭ ૦
સોરઠી ગાથા ૬ ૦
હીરાકણી વાર્તાઓ ૩ ૬
હૃદય વીણા ૧ ૦

કાકા સાહેબ કાલેલકર કૃત

લોકમાતા ૬ ૦
હિમાલયનો યાત્રા ૫ ૦
જીવતા તહેવારો ૩ ૦
ઓતરાતી દિવાલો ૨ ૦

કનૈયાલાલ મુનશી કૃત

અડધે રસ્તે ૮ ૬
કોનો વાંક ૮ ૦
પૌરાણીક નાટકો ૬ ૫
લોમ હર્ષીણી ૬ ૦
સ્વપ્ન દ્રષ્ટા ૧૦ ૦
નવલીકાઓ ૭ ૬

રમણલાલ દેસાઈ કૃત

અંજની ૭ ૬
ક્ષીતીજ ભા. ૧–૨ ૧૧ ૦
શંકીત હૃદય અને સંયુકતા ૮ ૦
શોભના ૮ ૦
રસબીંદુ ૭ ૦

શરદ બાબુ કૃત નોવેલ

કમળા ૮ ૦
ચંદ્રનાથ ૫ ૦
બાલ વાર્તાઓ ૨ ૬
દત્તા ૮ ૦
અનુરાધા ૧૦ ૦
કાશીનાથ ૫ ૦
અપુર્વ ભારતી ૧૫ ૦
ચંદ્રનાથ ૪ ૦
ચરીત્રહીન ૧૩ ૬
છબી ૭ ૬
દેવદાસ ૫ ૦
દુર્ગા ૮ ૬
નવીના ૧૦ ૦
કૌસ્લી ૭ ૬
શુભદા ૬ ૦
અથડાતા વાદળ
ચીની નારીની કહાણી ૭ ૩
અલ્લા બેલી ૫ ૬

कीताबें

आत्म कथा गांधीजी २ ६
गांधीजी ना वार्तालाप १ ६
जब अंग्रेज नहि आये थे १ ३
लडखडाती दुनीया २ ०
हमारे गांवकी कहानी १ ६
आगे बढो १ ३
बापुजी (गांधीजी की कुछ बातें १ ६
अंग्रेजी राज्य के सौ साल १ ०
विश्वकी विभूतीयां १ ८
हमारी राजनेतीक समस्यायें १२ ६
मेरी कहानी (पं. नेहरुका चरीत्र) १० ६
गांधी विचार दोहन २ ०
हिंदु धर्मकीआख्यायीकायें (धर्मकी कहानीहां) ० ३
समाजवाद–पुंजीवाद २ ६
संत वाणी १ ६
गांधीवाद–समाजवाद २ ६
नया रोजगार (हास्यरसीक) ४ ०
साधनाके पथपर १ ६
मेरी मुकतीकी कहानी १ ६
शास्त्रवाद–बुद्धिवाद १ ०
हिंदी गीता (गीताजी) १ ६
पागल १ ३
मालीक और मजदुर १ ३
दुखी दुनीया १ ०
प्रेममें भगवान १ ६

बचोंके लीये

महात्मा बुद्ध १ ०
चन्द्र गुप्त १ ०
कौआ चला हंसकी चाल १ ०
नसीहतकी कहानीया १ ०
शीवाजी ६
अशोक १ ०
देश प्रेमकी कहानीया १ ०

"બાપુના બાને

મહાત્મા ગાંધીજીએ બાને લખેલા કેટલાક આ પુસ્તિકામાં સંગ્રહ ગાંધીજી સંસારથી વિરકત કેટલા સંસારી હતા તેઓનો પ્રેમ કેટલો હતો તેની આ પત્રોપરથી થાય છે અને તે સાથે તે દાયક છે.

આ ઓફીસેથી મળશે.
ટપાલ ખર્ચ સાથે કીંમત

નોંધ: વી. પી. કે ઓર્ડરોને ધ્યાન નહિ આવે.

INDIAN OPINI[ON]
PHOENIX,
NATAL.

અધ્યાના તેર દિવસો (વીનોબાજી) ૧ ૬
ગીતા ધ્વની
કી. મશરૂવાલા કૃત (કાવ્યમાં ગીતા) ૧ ૬

પંડીત જવાહરલાલ કૃત

જગતના ઇતીહાસનું રેખા દર્શન દુનીયાની શરૂવાતથી તે આજ સુધીની દુનીયાની માહીતી આપનો ઇતીહાસ બે ભાગમાં સેટની કીમત ૧–૩–૦

જીવન પરોઢ

શ્રી. પ્રભુદાસ ગાંધીએ ફીનીકસ આશ્રમના કેટલેક ઇતીહાસ પોતાના 'જીવન પરોઢ' દરમ્યાન બનેલો આલેખ્યો છે. શી ૧૧

"ગોલ્ડ મેડલ" ક્વોલીટી

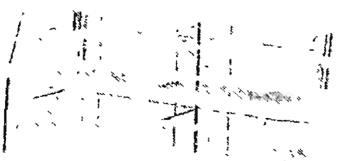

હાઈ-કલાસ
ડીસ્પ્લે કાઉન્ટરો
અને શો કેસીસ
રેફ્રીજરેટર કાઉન્ટરો
વોલ યુનીટસ, ડીસ્પ્લે ફીટીંગ્સ કુશ્ત કાવરસ, વિ. વિ.
નવાં સાધન ફેંદોઆ મંગાવો.

એસોસીએટેડ શોપફીટર્સ લીમીટેડ

જેની સાથે એકસેલસીયર શોપફીટરસ, લિમીટેડ, સા. આ. શોપફિટરસ, લિમીટેડ. જેઓ હાઈ કલાસ ડિસપ્લે કેસિસ બનાવનારાઓ છે અને રેન્ડ ઇસ્ટરશોમાં સુવર્ણ મેળવ્યા છે, તેઓ જોડાએલા છે.

104 Marshal Street, (Facing Escom House) Johannesburg
Phone 33 4211/2 P O Box 6501

નીશાળ ઉપયોગી પુસ્તકો

નુતન લેખન માળા આ માળા માં નીચલા પાંચ પુસ્તકો આવે છે. એ પુસ્તકો દ્વારા બાળકો જ્ઞાન મેળવે છે.

નુતન લેખન તાલીમ વર્ગ		
,, ,, ધોરણ ૧-૨-૩-૪		
પ્રત્યેકની કીંમત	૧	૦

નવયુગ વાચન માળા

પુસ્તક પહેલું	૧	૩
પુસ્તક બીજું	૨	૦
પુસ્તક ત્રીજુ	૨	૩

સાહીત્ય કલ્લોલ

સાહિત્ય માટે વાચન વધારવા વધાર્થીઓને ઉપયોગી પુસ્તકો

પુસ્તક બીજુ	૨	૩
,, ત્રીજુ	૨	૩
બાળપોથી	૧	૬
આર્થીક ભુગોળ	૫	૦
ઘેર બેઠા ઈંગ્લીશ શીખવા માટે પાઠાવલી ભા. ૧-૨ પ્રત્યેકની	૨	૦
અંકગણીતના મુળ તત્વો	૨	૦

વિદ્યાપીઠ વાચન માળા

બીજી ચોપડી	૨	૦
ત્રીજી ,,	૨	૩
ચોથી ,,	૨	૬
પાંચમી ,,	૩	૦
પુસ્તક	૨	૦

ચાલો લખીએ

શ્રેણી ૧	૧	૬
,, ૨	૧	૬
,, ૩	૧	૯
,, ૪	૧	૯
,, ૫	૨	૦
,, ૬	૨	૦
,, ૭	૨	૦

સાહિત્ય પાઠાવલી

પુસ્તક પાંચમુ	૨	૬
,, સાતમુ	૨	૩
દેશ દેશાવરમાં—ભુગોળ	૩	૦
આપણા દેશનો ઇતીહાસ	૧	૬

Obtainable From:

'INDIAN OPINION'

P. Bag, PHOENIX, NATAL.

નવલ કથાઓ

શ્રી હર્ષ	૬	૩
સાહસીકોની સૃષ્ટી	૮	૬
સ્વર્ગ અને પૃથ્વી	૬	૦
વડલો	૩	૦
વિરાંગનાની વાતો (૨)	૧૪	૬
વનછાયા	૭	૦
વર કે પુર (રમુજી નોવેલ)	૧૦	૦
લાકડાના લાડુ	૭	૬
સોમનાથ	૧૨	૬
સેનાપતી	૬	૦
સુના મંદીર	૯	૬
રખારણ	૧૦	૦
રૂપમતી	૯	૦
મૃત્યુનું રહસ્ય	૧૦	૦
માનવીની ભવાઇ	૧૨	૦
માયાવી સંસાર	૧૭	૬
આશાવરી	૭	૦
ઝંઝાવાત ભાગ ૧	૧૦	૦
ચિત્રોદ્દવી	૭	૬
દાઝેલા હૈયા	૮	૦
દીનાનાથ	૧૦	૬
દરીયા પારના		
ઠેગાઇનો ભોગ	૮	૦
જીવન સ્વપ્ન	૯	૦
જામ તમાચી	૯	૦
જીવતર	૭	૦
જુનુ અને નવુ	૬	૦
બે દેશ દીપક	૫	૦
પુત્ર જન્મ	૧૩	૦
પરીવેશ	૭	૦
પીતાજીનો વન પ્રવેશ	૭	૦
પહેલી પ્રીત	૭	૬
પૃથ્વીશ	૭	૯
ત્રીવીધ તાપ	૫	૦
માડી જાયો	૫	૬
માણસાઇના દિવા (ઝવેરચંદ)	૭	૦
માલધારી	૬	૬
ઘરને મારગે	૯	૦
આશ્રમની બેનોને બાપુના પત્રો ભાગ ૧.	૨	૬
માનવતાના મુલ	૯	૦
ધરતીને માથાળે	૭	૦
ચિરકુમાર સભા (ટાગોરકૃત)	૧૨	૦
ઇસરદાન	૭	૦
દિદલ	૫	૬
કાંટાનીવાડ	૫	૦
શુભદા	૪	૬
ઘુઘવતાં પુર	૧૧	૦
દેવ અને દાનવ	૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું:

C/O INDIAN OPINION,

P. Bag, Phoenix, Natal.

અમારાં નવાં પુસ્તકો

સેતુબંધ	૫	૦
રિશાલખા	૫	૦
કંકુ	૪	૩
ચતુર સુજાણ	૩	૩
નીરૂપમા	૭	૦
૨૫ કોયા (બે ભાગ સાથે)	૧૩	૦
ઠે પહોર	૭	૦
પ્રાર્થના	૫	૦
સુવર્ણ યુગ	૨	૦
જી જી જી	૩	૩
બારી બહાર	૩	૦
ત્યાગ ઉર્ફે ધુંટડો	૫	૦
ગગવ ન બનો	૨	૦
ગીત હારી અને બીજા નાટકો	૨	૩
આપણી કોંગ્રેસ	૫	૦
ઉત્તરા	૭	૦
ઘપ્યા લેખ	૫	૦
સ્ત્રીઓનુ આરોગ્ય	૩	૦
મહાત્માના પ્રમુખો	૩	૩
ગામ વિચારણા	૨	૦
પુષ્પવાટિકા	૨	૦
પતીમંદીર	૩	૦
જાદુઇ ચકલી	૭	૦
રંગ લીલા	૨	૩
રૂપાની ગાય		૯
ધરતી	૫	૦
રસ મુર્તીઓ	૩	૦
ગાંધીજીની સાધના	૫	૩
નુતન રશીયામાં ડોકીયું	૨	૬
મુગો સેવક	૩	૦
ગીતાંજલી	૫	૦
સાધના	૫	૦
નવી દુનીયા	૫	૩
દૃષ્ટાંતકથાઓ નાનાભાઇ ભટ	૨	૬
મહાન મુસાફરો	૫	૦
પુર્વ અને પશ્ચિમ	૫	૦
શરતના ઘોડાં	૩	૦
દેશ દેશની લોક કથાઓ	૮	૬
રાષ્ટ્રની પ્રેમ કથા (નોવેલ).	૮	૬
સોહાગણ ભા. ૧-૨ સેટના	૧૦	૦
હમણી અફસર ઘે	૫	૬
સોહાગ	૬	૦
છેલ્લો પ્રયોગ (વાર્તા સંગ્રહ)	૬	૬
સુંદરગનો શણગાર	૧૪	૦
શહીદોનો સંદેશ	૪	૦
મુઝવતા પ્રશ્નો	૭	૬
દુહાની રમઝટ	૬	૦
જાદુઇ વાતો	૭	૦
દાલ ચીવડાનો દાયરો	૪	૬
દીન ચર્યા	૭	૬
લામિઝરેબલ ભાગ ૧-૨ સેટની	૧૮	૦
રસમસ્તી	૬	૦
સાગર કથાઓ	૮	૬

ટાલ્સટોયના પુસ્તકો

ચુપ નહીં રહેવાય (સમાજની બદીઓ સામે પોકાર) નવલકથા	૭	૦
દ્રષ્ટિ પરીવર્તન	૫	૩
બે નવલકથાઓ	૫	૦
ટાલ્સટાય અને શીક્ષણ	૨	૦
કોની બ્હેન (વાર્તા)	૫	૭

જીવન ચિરીત્રો

રવીંદ્રનાથ ટાગોર	૫	૦

હાસ્ય રમુજી પુસ્તકો

હાસ્ય કૌતુક	૭	૬
મસ્ત ફકીરના હાસ્ય પ્રસંગો	૬	૦
હાસ્ય વીલાસ	૧૦	૦

બંકીમ ચટોપાધ્યાય કૃત

કૃષ્ણ કાંતનું વિલ	[illegible]	૬
કપાલ કુંડલા	૭	૬
મનોરમા	૭	૦

સુપ્રસિદ્ધ લેખક મેઘાણીની નોવેલો

અપરાધી	૧૧	૦
ગુજરાતનો જય ભાગ ૧—૨ પ્રત્યેકની	૭	૦
તુલસી ક્યારો સામાજીક નવલકથા	૭	૩
આળા હઇયા	૫	૦
નવલીકાઓ ભાગ. ૧	૬	૦
પુરાતન જ્યોત	૫	૦
બીડેલા દ્વાર	૮	૬
વેવીશાળ	૮	૦
સોરઠ તારા વ્હેતા પાણી	૧૦	૦
રાજારાણી	૬	૦

નવલ કથાઓ

રૂપનાથ: બંગાલની ક્રાંતીકારી નવલકથા. કીમત	૮/-
ભાઇબીજ સુંદર ભાવપુર્ણ નોવેલ.	૧૦/-
રાધારાણી સામાજીક ક્રાંતી દર્શાવતી નવલકથા	૧૦/-
લુઈ પાશ્ચર:— જાણીતા ફ્રાંસ વીજ્ઞાનીકનું જીવન ચરીત્ર.	૫/-
મેડમ ક્યુરી:— સ્ત્રી વીજ્ઞાનીકનું જીવન ચરીત્ર	૬/-
સમુળી ક્રાંતી. કીશોરલાલ. ઘ મશરૂવાલા	કી. ૫ ૦
બાપુની ઝાંખી લેખક કાકા સાહેબ	૩-૦
દીલ્હી ડાયરી ગાંધીજી	કી. ૧૦.૦

મહાદેવ દેશાઇની ડાયરી

ભાગ. પહેલો	૧૦	૦
ભાગ બીજો.	૧૨	૦
ભાગ ત્રીજો	૧૧	૬
બાપુ-મારીમા (મનુ ગાંધી)	૨	૦

'Indian Opinion', P. Bag,
Phoenix, Natal

NUGGET
BOOT POLISH

Obtainable in
Black, Military Tan, Light Brown, Dark Brown, Toney Red, Ox Blood, Transparent.

AA-241

"Tell me, Doctor . . . is there an antiseptic specially suitable for women's use?"

The modern antiseptic 'Dettol' is first and foremost a destroyer of germs: in the Hospitals of Southern Africa it is the chosen weapon of defence against septic infection. But so gentle is 'Dettol' on human tissues, so pleasant, and safe and clean, that it might almost have been made specially for a woman's personal use. 'Dettol' is non-poisonous, deodorant, agreeable to smell; a clean clear fluid that stains neither linen nor the skin.

DETTOL
THE MODERN ANTISEPTIC

RECKITT & COLMAN (AFRICA) LTD. P.O BOX 1097, CAPE TOWN

Sunbeam does these 3 things for you...

1. It gives a brighter, more pleasing shine.
2. The shine lasts longer on the floor.
3. It makes your home clean, inviting-looking.

Always ask for 9d & 1/6

SUNBEAM POLISH
FOR FLOORS AND FURNITURE

Shines . . . and shines . . . and shines

714-3

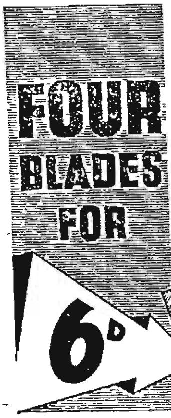

These are the Blades that stay sharp longer

You get more value for your money with Minora Blades. They give fine smooth shaves and last longer because they are made of the finest steel. And they only cost 6d. for four. Look for them in the Bright Red, White and Yellow packet.

Minora
THE RIGHT BLADE FOR YOUR RAZ-

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

&

Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?
Have you provided for your dependants?
Prepare for the future
Life Insurance gives peace of mind for the unknown future.

Insure with "THE OLD MUTUAL" your friend for Life— The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760,
JOHANNESBURG.

Phones:— Business 33-0711
Residence 33-5961

DIAMONDS

QUERIDO DIAMOND Co.

48 Walter Wise's Building,
4th Floor Joubert Street, JOHANNESBURG
Tel. 22-3400. P.O. Box 3417

"SEE US WITHOUT OBLIGATION"

DIAMOND SPECIALISTS

OUR MOTTO: **'A SQUARE DEAL'**

SPRINGBOK COLLEGE.

P.O. BOX 8243,
JOHANNESBURG.

New and up-to-date courses for Standards VI, VII, J.C., Senior Certificate and Matriculation. Languages, Maths, Science, Physiology, Commerce, History, Geography, Etc, Etc.

ALL LECTURES DRAWN UP BY EXPERTS.

Write To-day For Full Particulars.

LOOK BEFORE YOU LEAP, BUT LEAP AHEAD WITH THE SPRINGBOK.

PHONE 33-7944. P.O. BOX 4889.
TEL: ADDRESS: "ARVIND."

HEAD OFFICE:
409, KRUGER ST., LOUIS TRICHARDT.
PHONE 64. PO BOX 106.
TEL. ADD: "KANJEE."

H. K. GOKAL,

WHOLESALE

GENERAL MERCHANT AND DIRECT IMPORTER.

OUR MOTTO: "SERVICE THAT SATISFIES."

43 Market Street, JOHANNESBURG.

ફોન ૩૩–૭૯૪૪. બોકસ ૪૮૮૯.
ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ: "અરવીન."

હેડ ઓફીસ:
૪૦૯, કરૂગર સ્ટ્રીટ, લ્યુઇસટ્રીચાર્ટ
ફોનઃ ૬૪. પી. ઓ. બોકસ ૧૦૬
ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ : "કાનજી"

એચ. કે. ગોકળ,

—:: હોલસેલ વેપારી ::—

—જનરલ મરચન્ટ અને આયાત કરનાર—

૪૩ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

Have you Subscribed to

SHANKAR'S WEEKLY

SHANKAR'S WEEKLY is the only Indian magazine on humour and light reading, with best cartoons on social, political and economic questions of the day, edited by India's top cartoonist, Mr. Shankar Pillai. YES, it is Shankar's SHANKAR'S WEEKLY.

HOW CAN YOU AFFORD TO MISS IT ?

One Year: 52s; 6 months: 30s; 1 copy 1s. 3d.

Send your order with proper remittance to:

EXCELSIOR SUBSCRIPTION SERVICE

9 Cantonment, AHMEDABAD-3, India

EVERY FRIDAY from NAIROBI—

A Constellation leaves for KARACHI and BOMBAY with immediate connections for all parts of

INDIA and PAKISTAN

This is the fastest, most direct and most comfortable route, IMMEDIATE BOOKINGS AVAILABLE.

"CARGO ACCEPTED"

Incorporated in India.
Members of I.A.T.A.

AIR-INDIA International LTD.

P.O. Box 1010, NAIROBI. Cables "AIRINDIA."
For details apply to I.A.T.A. Agents and Airlines.

The Epic Fast

(By Pyarelal.)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Yeravda Pact with all relevant documents.

380 Pages. Price: 2s. 6d.

Obtainable From:

"Indian Opinion"
Phoenix, Natal.

KEEP IN TOUCH WITH HOME

THROUGH INDIAN MAGAZINES

Annual Subscription Rates cf Some Interesting .

GENERAL		
Astrological Mag.	M	24s.
Caravan	M.	15s.
Forum	W	30s.
Illustrated Weekly of India	W	84s.
India Digest	Bi-M	9s.
Indian Review	M	15s.
Modern Review	M	30s.
Onlooker	M	45s.
Shanker's Weekly	W	52s.
Sound	M	28s.
Vigil	W	36s.

MOVIE MAG		
Cine Voice	M	
FilmIndia	M	
Movie Times	W	
Rup-Bani	W	
Commercial		
Commerce	W	[illegible]
Eastern Economist	W	
Indian Finance	W	[illegible]
Sexology		
International Journal of Sexology	Q	[illegible]

The above rates are current publisher's rates and are subject to changes. Copies will be mailed directly by the publishers.

Send your order with proper remittance to:

EXCELSIOR SUBSCRIPTION SERVICE,

9 Cantonment, AHMEDABAD, India.

Write For A Detailed List.

Authorised Subscription Agent To All Indian Magazines

Books For Sale

Shri Aurobindo's Religious Books

LIGHTS ON YOGA	3	9
KALIDAS	3	3
ISHA UPANISHED	5	6
THE RENAISSANCE IN INDIA	3	9
HERACLITUS	3	3
IDEAL AND PROGRESS	3	0
THE NATIONAL VALUE OF ART	3	0
THE MOTHER	3	0
BANKIM—TILAK—DAYANANDA	3	6
AUROBINDO MANDIR ANNUAL 1943-44-45	10	6
COLLECTED POEMS AND PLAYS (Part 1 & 2	27	6
THE RIDDLE OF THE WORLD	3	9
THE TEACHING AND THE ASHRAM OF AUROBINDO		3
ON WAR		3

Obtainable from:

'Indian Opinion'
P. Bag, Phoenix,
Natal.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.